

2017

van Torrevieja naar la Roche-Bernard

Alle teksten van mijn weblog van 31 maart tot 3 oktober

Er wordt voor ons gewerkt (31/3)

Chirripo staat op de kant in Torrevieja. Overmorgen vliegen we naar Alicante, nemen de bus naar Torrevieja en hebben voor de nacht van zondag op maandag een hotel besproken. Maandag gaan we dan de romp poetsen en aan het eind van de middag gaat de boot het water weer in.

De afgelopen dagen heb ik uitgebreid mailcontact gehad met Zlaty, de Oost-Europese administratrice van de werf. Zoals verwacht deelde zij mee dat aan het onderwaterschip veel meer werk te doen was dan zij hadden gepland. Alle bladders op de romp worden er nu afgeschuurd en de boot gaat in de primer voordat ze de antifouling, de anti-engebeestenverf, aanbrengen. We wisten al dat die extra handeling waarschijnlijk nodig was. Via foto's zijn we op de hoogte gehouden van de gang van zaken. Ze hebben ons verzekerd dat het extra werk geen vertraging zou opleveren bij de tewaterlating. Daar vertrouwen we dan maar op.

In Haarlem hebben we intussen bijna alles op orde. Zoon Joost blijft de komende maanden op het huis passen. Dat betekent dat er veel minder voorraden opgemaakt hoeven te worden dan de afgelopen jaren. Hij kan lekker alles wat er in de ijskast ligt opeten. Ollie is gisteren naar de trimmer geweest. Hij ziet er erg kaal uit. In elk geval kan hij er dan weer een tijdje tegen.

Morgen nog even de laatste boodschappen doen, de laatste dingen inpakken en de laatste schoonmaakwerkzaamheden verrichten en we kunnen weg.

Voor over we nu kunnen overzien gaan we eerst naar de Balearen en dan via de Marokkaanse kant van de Straat van Gibraltar weer naar het noorden. Maar plannen zijn er om gewijzigd te worden, al staat wel vast waar we dit najaar willen liggen. We hebben een winterplaats gereserveerd in la Roche-Bernard in Bretagne.

Maar dat duurt nog een half jaar. Voor nu: Chirripo en Torrevieja: here we come!

Zelf hard werken en nogal wat pech (5/4)

Zondag zijn we zonder enig probleem in Alicante geland. Pas bij de bus naar Torrevieja hadden we een probleempje. De buschauffeur vond dat Ollie, in zijn reistas niet mee mocht in de bus maar vervoerd moest worden in het bagageruim. Ondanks de protesten van ons en alle omstanders hield hij voet bij stuk. Ik heb voor een dergelijke man enkele goed-Rotterdamse namen die ik hier niet zal debiteren. Bij het hotel bleek niets bekend van onze komst, ondanks de bevestiging van de reservering. Gelukkig zat het niet vol dus we hadden gewoon een kamer.

Maandagmorgen zijn we naar de werf gegaan waar Chirripo er prachtig bij lag. We hebben de romp glimmend gepoetst en aan het eind van de middag lag de boot weer in de haven op zijn oude plekje, L41.

Daarna ging er van alles fout. Bij het afzetten van de motor trok ik de stopkabel door het schakelpaneel heen. Je stopt de motor met een soort fiets-remkabel met een handvat er aan waar je aan moet trekken. Hij zit door het paneeltje heen waar ook het startslot en de toerenteller in zitten. Dat ding was al een beetje gebarsten aan de zijkant, maar nu ligt hij dwars doormidden. Na veel gegoogled en getelefoneerd heb ik een nieuw paneel kunnen bestellen in Rotterdam (!). Het is vandaag verstuurd, we verwachten het overmorgen. Voor alle zekerheid wordt ook de stopkabel maar vervangen, hij is wat roestig en daardoor loopt hij een beetje stroef. Beter het zekere voor het onzekere nemen. Op dinsdagmorgen sloegen, toen we koffie wilden zetten, ineens de vlammen uit het fornuis. Gelukkig hadden we niet echt brand en doofde alles na het uitzetten van de hoofdkraan van het gas. De Nederlandse technicus van de haven wist een gasexpert dus daar ben ik heen gefietst. Die bleek niets te kunnen doen en wist ook niemand anders. Toen maar naar de havenmeester. Die heeft een gasman gebeld, maar het was onduidelijk wanneer die kon komen, "zodra hij tijd had" is niet een tijdstip waarop je kunt wachten. Dinsdag kwam er niemand. We waren vanmorgen net van plan om maar weer eens te (laten) bellen toen er twee mannen bij de boot stonden. Zij hebben de gasinstallatie gecontroleerd en in orde bevonden, zij vermoedden dat het probleem in het fornuis zat. Daar hadden ze geen verstand van. We hebben wel een certificaat van veiligheid gekregen, maar daar kook je zo moeilijk op. Opeens kreeg ik een helder idee: het leek erop dat er teveel gas uit de branders stroomde. We hebben twee gassoorten, propaan en

butaan, dus ben ik over gaan schakelen op butaan, Campingaz. De branders werkten prima. Ik vermoed dat de propaan-drukregelaar kapot is. Ik elk geval konden we na twee avonden buiten de deur eten weer gewoon koken.

Dat het in Spanje economisch niet geweldig gaat verbaast me niets. Als je ergens komt met een probleem is men niet bereid om met je mee te denken of te zoeken naar een oplossing. Het officiële gasbedrijf zegt de drukregelaar niet te kunnen testen en weet ook niet wie dat wel zou kunnen. Hij komt niet uit Spanje dus ze halen hun schouders op. "Goedemiddag, daar is de deur". En dat het gasprobleem aan die regelaar zou kunnen liggen moest ik zelf bedenken, de experts waren er niet op gekomen of wilden niet naar de oorzaak zoeken. Vorig jaar zijn we ook al tegen die mentaliteit aangelopen toen we problemen hadden met de pomp van de motorkoeling. Het lijkt wel of ze niets aan je willen verdienen.

Oscar, de Nederlander die een motorreparatie bedrijf heeft hier in de haven met bijna uitsluitend Engels personeel, moet klanten op een wachtlijst zetten omdat hij het te druk heeft. En dan te bedenken dat hij niet eens drie uur gesloten is tussen de middag.

Onderweg (8/4)

Zo, we varen weer. Hoewel het Yanmar paneeltje pas maandag verwacht wordt zijn we toch maar vertrokken. De kans is groot dat we terug van de Balearen nog langs Torrevieja gaan, maar misschien ga ik vanuit Alicante wel met de bus heen en weer om het op te halen. Ze hebben beloofd ons pakketje te bewaren tot we weer langs komen.

Het is fijn om weer te varen. Alles functioneert zo te merken prima, ook de nieuwe stopkabel die we gisteren hebben gemonteerd. Dat ging erg gemakkelijk, o.a. met behulp van de nieuwe boortol die ik bij de doe-het-zelf super heb gekocht (samen met een nieuw matje om de voeten netjes te kunnen vegen). Deze keer zit de kabel door de zijwand van de kuip. Die is van dik polyester, dat trek je niet zo snel kapot. Oscar, motorman van de haven vond het sowieso raar dat hij door het startpaneel zat. Nu dus niet meer.

Vandaag stond er jammer genoeg bijna geen wind. We kwamen dan ook nauwelijks vooruit. Aan de andere kant was het ook wel lekker om rustig te beginnen. Allerlei onderdelen moeten nog gemonteerd worden. De banden die over het dek lopen waaraan je je veiligheidsharnas kunt vastklikken liggen er nog niet en ook de blokken (zo heten katrollen bij zeilers) voor de lijnen van de gennaker, het lichtweerzeil, zitten er nog niet op. Gisterenavond kwam ik tot de ontdekking dat ze onder de fietsen en de voorraden in de voorpunt liggen. Die hadden we net zo netjes opgeruimd, kan alles er weer uit!

We liggen nu in Santa Pola, een plaatsje 20 mijl verder langs de kust. De eerste indruk is dat het een wat steriele toeristenenclave is, maar er moet een oud kasteel liggen. Dat gaan we dan morgen maar eens bekijken. In elk geval ben ik blij uit Torrevieja weg te zijn. Op den duur ging ik me kapot ergeren aan de rommel en de viezigheid rond de haven en het sfeerloze karakter van het stadje. Hier ziet het er schoner en welvarender uit, hoewel er van enige charme ook geen sprake is. Maar dat vinden we het nadeel van de hele Spaanse kust hier: teveel flats en te weinig natuur. En te weinig parkjes voor Ollie om in te poepen.

De Santísima Trinidad met op de achtergrond het Castillo Santa Barbara

Alicante of ook wel Alacant (10/4)

Het nationalistische virus blijkt ook hier te hebben toegeslagen. Overal zie je opschriften in het Spaans en in een plaatselijk spraakgebrek. Alicante heet zo nu en dan Alacant en onder de Spaanse opschriften staat hetzelfde nog een keer maar dan net iets anders gespeld. Over de uitspraak kan ik natuurlijk niets zeggen maar de spelling verschilt meestal zo weinig dat je je afvraagt waarom het nog een keer vermeld moet worden. Zoals gezegd: het zal wel weer iets met nationalisme te maken hebben.

Alicante heeft een gigantische jachthaven met een brede boulevard er langs. Je vindt er nogal wat grote motorboten, type strijkijzer, en verder alle varianten maritieme drijfsels die je je kunt voorstellen. Het vreemdste is wel de Santísima Trinidad, een enorm nepschip waarbij ze zo te zien planken hebben bevestigd aan een stalen onderstel. Ik heb het niet goed kunnen inspecteren want het is voor renovatie gesloten. Maar getuige de naam ligt het er erg gezegend te wezen.

Wandelend door Alicante is het duidelijk dat je in een grotere stad bent. In het centrum wemelt het van de straatjes met kroegjes en eettentjes naast de wat grotere straten met winkels en warenhuizen. Boven de stad torent een oud fort uit, het Castillo Santa Barbara. Onder aan de rots vind je de eerste pleintjes, verstopt in de wirwar van straten. Het is gelukkig nog niet te warm om door de stad te dwalen. Waarschijnlijk is dat in de zomer wel anders. Nu is het hoogstens een graad of 22. Wel met een lekker zonnetje!

Ik ben bang dat ik ook de drukregelaar voor de gasinstallatie vanuit Nederland moet laten opsturen. De grote ijzerwaren zaak hier had hem in elk geval niet. Ik heb nog een kleine hoop op een camping- of camperwinkel, maar die moeten we eerst nog vinden. Hij is er wel maar waarschijnlijk vrij ver buiten het centrum. Nou ja, lukt het niet dan wachten we op de terugkeer naar Torrevieja. Daar moeten we toch langs voor het motorpaneel.

Het zeilen went ook weer. De twee dagen dat we nu gevaren hebben, hadden we steeds de wind behoorlijk op de kop waardoor we een flink eind de zee op moesten om te kunnen zeilen. Dat betekent dat we een veel grotere afstand afleggen dan in een rechte lijn. Erg hard waaien doet het ook niet dus hebben we vrij lang op zee doorgebracht. Dat is lekker rustig doorsukkelen. Het is nog

te koud om al in een T-shirt op het dek te zitten, hoewel een gewone trui voldoende is. Voorlopig hebben we de zeilpakken nog niet nodig gehad. En handschoenen al helemaal niet.

Langs Benidorm naar Ibiza (14/4)

Benidorm vanaf zee is een verschrikking. Het kan natuurlijk zijn dat ik beïnvloed ben door de verhalen over de plaats, maar de skyline met uitsluitend hoogbouw nodigt niet uit tot bezoek.

Na het vertrek uit Alicante hebben we voor het eerst zonder shirt kunnen varen. Op zee was het in het zonnetje erg lekker. Helaas was er weer bijna geen wind. We hebben nog gennaker, het lichtweerzeil er op gehad, maar na een uurtje of drie kwam de wind te veel achter te staan. Hij was te zwak om lekker te zeilen dus moesten we motoren.

Na een vrij lange tocht en de passage van mijn favoriete bladplaats B. kwamen we aan in Moraira, een toeristenplaatsje 39 mijl ten noorden van Alicante. Het is er aangenaam. De overal elders aanwezige hoogbouw ontbreekt hier. Het maakt een nog wat slaperige indruk. Het seizoen is duidelijk niet begonnen, de terrassen zijn schaars bezet en de haven ligt verre van vol. Het is de eerste plek waar we de rust vinden die we zoeken langs de kust. Geen opgefokte en opgepimpte restaurantjes langs een eindeloze boulevard, maar straatjes en kleinere terrasjes. Een genoeg om er te bivakkeren.

Daarom was het des te vervelender dat we er al weer snel weg moesten. De windverwachting voor de late donderdagmiddag was goed voor de oversteek naar Ibiza. Voor de dagen erna werd een minder gunstige wind verwacht. We hebben nog een groot deel van de dag lopen genieten van het zonnetje en de rust van een toeristisch centrum met weinig toeristen. Het was wel iets drukker dan de afgelopen tijd. Voor veel Spanjaarden zijn dit vrije dagen, witte donderdag, goede vrijdag en het paasweekend zijn feestdagen en zeker met dit weer nodigt dat uit tot spelevaren.

Tegen vieren zijn we vertrokken voor de tocht naar San Antonio op Elvissa (weer zo'n nationalistisch spraakgebrek) in totaal slechts een mijl of 60. We hadden er de hele nacht voor uitgetrokken omdat de verwachting was dat de wind een paar uur voor zonsopgang zou gaan liggen. Dat viel ontzettend mee. Toen we wegvoeren was er nauwelijks wind maar na een tijdje trok hij aan en konden we prachtig zeilen. We raceten over het water, eerst in een zwarte nacht maar toen kwam er een bloedrode maan over zee op, prachtig! Om 2 uur 's-morgens liepen we San Antonio binnen. Bij het afmeren aan een kade werd ons door een Brit nogal bits verteld dat we weg moesten omdat er 250 boten werden verwacht voor een regatta. We hebben even afgemeerd en Ollie laten plassen. Hij weigert nog steeds om dat op de boot te doen. Het arme beest had het 11 uur opgehouden, hij was tamelijk uitgelaten dat hij uitgelaten werd.

We hebben besloten dan maar het anker uit te gooien in de baai. Na het opblazen van Shippy, het rubberbootje, bleek de buitenboordmotor niet van het hek (voor niet-zeilers, de achterkant van de boot) af te krijgen omdat de vastzetschroeven waren gecorrodeerd. Zelfs met een waterpomp tang lukte het niet. Dus kruipolie er tussen en gaan slapen. Het was intussen 4 uur en Ollie moest dus wachten tot de volgende morgen om te kunnen poepen.

Vrijdag werden we na een krappe 4 uur slaap wakker. Met veel moeite en vaseline heb ik het motortje losgekregen. Toen ben ik naar de kant gegaan. Het probleem was alleen dat er mist hing met een zicht van minder dan 50 meter. Na 10 minuten zag ik onze boot weer opdoemen uit de mist, ik had geen kust gezien. De tweede poging om aan land te gaan lukte wel. Toen we terugvoeren trok de mist een beetje op. Omdat ik een catamaran herkende wist ik dat Chirripo ergens voor me moest liggen. Dat was ook zo, hoewel ik eerst nog aarzelde: Hanneke had intussen de verplichte ankerbal opgehangen waardoor ik de boot eerst voor een ander aanzag.

Nu, een paar uur later zijn we gedrieën naar de kant geweest om brood te kopen en is de mist vervangen door een stralende zon.

Het leven is weer mooi.

Opdoemend uit de mist

Langs Ibiza (16/4)

Op Ibiza zijn drie officiële havens, San Antonio, Santa Eulalia en Ibiza Stad. Daarnaast zijn er tientallen baaitjes en inhammen waar je kunt ankeren. Sinds we zonnepanelen op de boot hebben zijn we minder afhankelijk van havens met walstroom om de accu's op te laden. Met het zonnige weer hier laden de panelen de zaak voor 100% op. Alleen drinkwater is een probleem. We hebben maar 120 liter. Dat is niet veel als je wilt koken, tandenpoetsen en afwassen. Nu is het water in Spanje zo smerig gechloreerd dat we alleen nog maar flessen mineraalwater gebruiken voor koffie en om zo te drinken. Alle supermarkten verkopen flessen water, variërend van 50 cl. tot 8 liter en zeer verschillend in prijs. Wij nemen meestal het goedkoopste water voor een cent of 10 de liter. Als we zo'n 25 liter drinkwater extra aan boord hebben kunnen we een flink aantal dagen ankeren. En dat doen we nu ook.

Als eerste hebben we gelegen in de Cala Salada, een prachtig baaitje met twee strandjes, een restaurantje en een groot aantal oude visserhutjes. Vanuit deze optrekjes loopt een soort glijstelsysteem/rails naar het water. Links en rechts ervan is een kleine aanlegsteiger met een paal in het beton om de boot aan vast te leggen. Die steigers deel je met de burens. Op dit moment worden, voor zover ik kon zien, de hutjes vooral gebruikt door de plaatselijke bevolking als vakantiehuisje. Niet om in te wonen, maar om je tuinmeubilair in op te bergen. Een beetje als de strandhutjes die je ook in IJmuiden en op andere plaatsen langs de Nederlandse kust tegenkomt.

Cala Salada is een populair uitstapje voor de mensen uit San Antonio. 's-Nachts lagen we er met een andere zeilboot en een plaatselijke visser die er waarschijnlijk permanent zijn plekje heeft. De dagjesankeraars waren tegen zonsondergang allemaal vertrokken.

Toen we de dag daarop ankerden in Puerto San Miguel waren we zo stom om de peddels niet mee te nemen met Shippy. Onderweg was de benzine op. We dreven naar de kant. Hanneke is naar Chiripo gezwommen om de peddels te halen, weer zo'n stoere actie die ik haar niet na doe.

We hebben die avond de boot verhaald naar de Cala Binirrás, weg van de gigantische hotels die Miguel domineren. Niet dat het er erg druk was, de supermarkt en het andere winkeltje waren nog gesloten, maar het uitzicht is bij Binirrás veel mooier.

Op Ibiza lopen verschillende gemarkeerde rondwandelingen. Een ervan begint vlak bij de Cala. Dat konden we niet laten liggen: een wandeling van 14 kilometer langs de kust en door de heuvels. De combinatie van wandelen en varen is precies waar we naar op zoek zijn. Bij de volgende aanlegplaatsen moeten we kijken of er nog meer mooie voettochten te maken zijn.

De trommelaars in Binirrás

Palma de Mallorca (18/4)

Toen we tegen zonsondergang vertrokken voor de oversteek naar Mallorca werden we vanaf het strand van Binirrás uitgetrommeld door zo'n 25 slagwerkers. Iedere zondagavond komen ze bij elkaar met hun trommels om samen te spelen. Het is een bont gezelschap van hippies (de meeste kennen de 60-er jaren alleen van verhalen van hun ouders), rasta's, alternatievelingen en Afrikanen. Urenlang slaan ze steeds wisselende ritmes, waarbij nu eens de één, dan weer een ander de leiding op zich neemt, boeiend om naar te luisteren.

Er werd een goede wind verwacht van zondag op maandag dus besloten we de nacht door te varen. We komen toch nog terug op Ibiza dus moesten we profiteren, dachten we. We hebben 14 uur over de tocht naar Palma gedaan en er precies 4 kunnen zeilen. De rest van de tijd was het vrijwel windstil. So much voor de voorspelling.

Palma heeft een uitgebreid havencomplex met allerlei plaatsen om je boot neer te leggen. Onze pilot geeft al negen verschillende marina's of wat daar voor door moet gaan. We dachten dat de Club de Mar het dichtst bij de stad lag. Die bleek vol, achteraf maar gelukkig want hij ligt juist het verst af van het centrum. We zijn beland in de Real Club Nautico de Palma, een flinke botenparkeerplaats waar wij ongeveer de kleinste zeilboot van allemaal hebben. De RCNP heeft in elk geval prima douches en de mogelijkheid om de was te doen. Beide komen zeer van pas na een aantal dagen zonder echte haven.

Palma zelf is een aantrekkelijke stad met de bekende smalle straatjes en verstopte pleinen. Het is er schoon en vrij groen. De kathedraal is gigantisch, evenals de horden toeristen die er omheen zwerven. Vreemd genoeg zijn de Duitsers hier in de meerderheid. Het gaat zelfs zo ver dat er bij een kiosk niet alleen veel Duitstalige kranten en tijdschriften worden aangeboden, maar dat ook de tijdschriftenmolens zijn geleverd door een Duits bedrijf.

Omdat de temperatuur iets boven de 20 graden is en het zonnetje schijnt is het hier uitstekend uit te houden. Dat is wel wat anders dan Sevilla vorige zomer. Daar was het 42 graden. Je kunt Spanje sowieso beter in het voor- of najaar bezoeken, al was het maar omdat het ook nog minder druk is. Op die Duitsers na dan.

Andra(i)tx (20/4)

De geleerden zijn het er niet over eens: volgens onze pilot en de kaart van Mallorca liggen we in Andraitx en volgens de bordjes hier in Andratx, over de uitspraak van de plaatsnaam zullen we het dan helemaal maar niet hebben.

Vandaag zijn we uit Palma vertrokken met de verwachting dat er een redelijk windje achter zou staan. Gisteren zijn we blijven liggen omdat het te hard waaide. Vandaag zou de wind afzwakken. Dat deed hij maar een beetje. Met zo'n 30 knopen (windkracht 7) achter stoven we langs de oostelijke rotskust van Mallorca. Een tijd geleden zouden we peentjes hebben gezweet, nu vinden we het prachtig. Als je alleen op de genua (het voorzeil) vaart bij een wind in de rug kan er weinig gebeuren en het gaat spectaculair snel. De kust hier is woest en steil oplopend uit zee. Het eiland kent behoorlijke bergen, tot bijna 1.500 meter hoog. De zee is tot vlak langs de rotsen tegen de 100 meter diep en ook diep donker blauw van kleur. Kortom, een indrukwekkend natuurgebied. Van tijd tot tijd kom je op het land groepen huizen tegen, hoog op de heuvels gebouwd, uitkijkend over zee. In Palma waren ze me al opgevallen, maar ook hier in Andratx zitten er verschillende: makelaars die deze woningen aan de toerist proberen te brengen. Je moet dan wel een zak met geld meebrengen, voor een villa aan de kust wordt al snel tussen de 1 en 17 miljoen gevraagd. Maar voor die van 17 krijg je dan ook een oppervlakte van 400 vierkante meter, een zwembad en 5 slaapkamers met 9 badkamers. Dat alles op een terrein van 1.700 meter. Of het zwembad in die meters is meegerekend zeiden ze er niet bij, evenmin of het inclusief de dame in bikini was. In de havens, zowel in Palma als hier liggen opvallend veel superluxueuze jachten van het type waarvan je je afvraagt wie zoiets kan betalen. Ik ben bang dat wij het jaarlijkse liggeld niet eens op kunnen brengen.

Omdat het nog steeds voorseizoen is, is het in de havens rustig. Het is dan ook zo nu en dan frisjes 's-avonds met een graad of 15. Maar goed, we mogen niet klagen. Naar ik begrijp is er afgelopen week in Nederland nog nachtvorst geweest.

Santa Foradada (22/4)

Het schiereilandje van Santa Foradada steekt driehonderd meter de zee in. Het heeft de vorm van een laars met een voet van een kleine honderd meter. Maar dat is genoeg om een baaitje op te leveren waar je geweldig mooi en geweldig beschut kunt ankeren.

Het water is glashelder zodat je het anker, een meter of 15 diep, kunt zien liggen. De rotsen rijzen steil uit zee op. Er loopt een paadje, gedeeltelijk met trap treden, uitkomend op een steenslagpad dat naar een cafeetje annex restaurant slingert. Het ligt hoog tegen de rotswand aan genesteld. Het weggetje is, net om de hoek van de berg, weggeslagen door een aardverschuiving. Ze zijn het aan het repareren. De auto van de café-eigenaar staat naast zijn etablissement, werkeloos omdat hij niet meer terug kan. Aan de andere kant van de smalle baai zit een groot gat in de rotsen net achter de grote teen waar je, als je op de goede plaats aan de overkant gaat staan, de ondergaande zon doorheen kunt zien schijnen. Dat stel ik me tenminste voor, nu is het nog te vroeg in het seizoen en staat de zon nog te laag. Als de avond valt liggen we hier alleen met onze boot, een paar honderd meter verder langs de kust ligt nog een catamaran. Verder is er helemaal niemand, ook het restaurant was om zes uur, toen ik wilde gaan kijken of ik het wachtwoord voor

de wifi kon krijgen (en dus wel een biertje moest nemen) al gesloten. Het enige nadeel is dat het water van de zee erg koud is. Maar bij gebrek aan douche moet je toch wel een duik nemen. De zon is bijna onder, Nick Cave klinkt uit de speakers, we hebben gegeten en zitten aan de koffie. Zometeen nog even met Ollie uit naar de kant en dan lekker slapen. Het leven kan bijna niet mooier zijn.

Ankeren bij Santa Foradada

Weer voor anker (24/4)

Sóller heeft een IB steiger. In havens op de Balearen heb je gemeente-aanlegplaatsen en geprivatiseerde marina's die meestal worden gerund door de plaatselijke Club Nautico, al dan niet Real. Ze zijn veel duurder. De IB in Sóller was met zijn € 14,42 de goedkoopste ligplaats die we in Spanje zijn tegengekomen. Toen ik op zondag de havenmeester belde vond hij dat we zelf maar een plaatsje moesten uitzoeken. Later begreep ik dat ik hem waarschijnlijk thuis belde: het havenkantoor was dicht. Het sanitair, met geweldige douches, was gewoon toegankelijk dus we mochten niet klagen. Sóller is een lief toeristenplaatsje met veel terrasjes langs de boulevard en een trammetje dat van de baai met de haven naar het eigenlijke stadje loopt, een paar kilometer landinwaarts. Het geheel geeft een heerlijk vakantiegevoel, lui slenteren langs de boulevard en hangen op een terrasje om te horen dat Ajax verliest en Feyenoord dus vrijwel zeker kampioen is. Maandagmorgen was het kantoor weer open. De havenmeester kwam na het afrekenen tot de ontdekking dat we ook nog water en elektriciteit hadden gehad, hij had geen zin om het alsnog te berekenen.

In de middag hebben we het anker uitgegooid in de Cala de Calobra. Het is een smalle inham met twee zijarmen waar de Torrent de Pareis uitmondt in zee. Deze woest stromende rivier is nu geheel opgedroogd. Als je de smalle kloof inloopt verwijdt die zich na enkele tientallen meters en kom je bij een meertje in een bergkom. Volgens de bordjes die er staan is de rivierbedding zes kilometer te bewandelen. Om ons heen torenen de rotsen. Een paar kilometer landinwaarts ligt de hoogste berg van Mallorca, de Puig Mayor met zijn 1.445 meter. Als je met het bijootje naar de kant bent gegaan kun je via een tunnel door de rotsen naar de andere baai lopen. Daar vind je

souvenir-tjes en een aantal restaurantjes, bestemd voor de dagjesmensen die per toeristenboot of over de weg deze prachtige Cala komen bekijken. Toen vanmiddag rond vijven de laatste boot terug was gevaren naar Sóller ging alles dicht. Het is tenslotte nog voorseizoen. Nu blijven we over met een Franse zeilboot, een catamaran die gehuurd is door een stel Russen en een Zwitserse Ovni (voor de niet-kenners: dat is een Franse zeilboot, gemaakt van aluminium, hij wordt veel gebruikt in Bretagne omdat je er mee droog kunt vallen). Zoals gewoonlijk zijn wij weer de kleinste.

Alweer voor anker, nu in Cala de Calobra

Bonaire (26/4)

Bonaire heette vroeger Port del Cocodrilo. Het is een klein haventje aan het noorden van Mallorca. We zijn de noordkaap van het eiland, Cap de Formentor, omgezeild en liggen nu in de grote baai net ten zuiden van die kaap. Zoals gewoonlijk was de zee weer zeer onrustig rond de punt. Altijd als stromingen uit verschillende richtingen op elkaar botsen levert dat een woelig geheel op.

We hebben nu de hele noordwest kust van het eiland bekeken. Wat een verschil met andere kusten van Spanje! Je ziet hier uitsluitend woeste kliffen en bergen. Nergens staan huizen op de rotsen. Ook is er geen kustweg die de zee volgt. De schaarse plaatsjes bevinden zich in inhammen en zijn vanaf zee niet of nauwelijks zichtbaar. Wat wel zichtbaar is zijn de toppen van de Sierra Tramuntana, de bergketen die de kust hier domineert. Vanuit Calobra loopt een voetpad de bergen in. We kwamen er veel mensen tegen met rugzakken en bergschoenen. Dat er hier veel gewandeld wordt was ons ook in Andratx en Sóller al opgevallen. Nu is het er waarschijnlijk het seizoen voor, in de zomer lijkt het me niet te harden.

Vanuit Bonaire kun je het schiereiland oversteken om uit te komen in Alcúdia, een groter havenplaatsje aan de tweede baai in het noorden. In het sfeervolle stadje vind je oude vestingwallen en opgravingen van een Romeinse en een Phoenicische nederzetting. Het havenfront, Puerto de Alcúdia daarentegen is een verschrikking. Veel goedkope vreudentjes en verkeerde te blote sportschoolmannen met plakplaatjes, niet mijn soort toeristen.

De weersvoorspelling voor de komende dagen is niet goed. Teveel wind en Nederlandse temperaturen. Het ziet er naar uit dat we nog even moeten wachten met de oversteek naar Menorca.

Een prachtige wandeling met avontuur (29/4)

Op het schiereiland ligt de Talaia d'Alcúdia, een berg van 495 meter hoog. Er loopt een rondwandeling die we konden maken dus zijn we vanmorgen maar eens een stukje gaan lopen. Het weer was de laatste dagen niet best. Eergisteren zelfs ellendig. Voortdurend regen en een graad of tien. Pas tegen de avond werd het droog maar het bleef koud. Gisteren en vandaag is het beter, vandaag schijnt zelf de zon weer. Het blijft fris met vijftien graden, maar prima weer om te gaan wandelen. De tocht ging eerst over asphalt, toen over een grindpad dat overging in een bergpad naar de top. Ollie rende vrolijk mee, nu eens voor ons, dan weer achteraan. Bijna bij de top waren we hem kwijt. We dachten dat hij vooruit was gelopen maar dat bleek niet het geval. Duitsers die ons achterop kwamen hadden hem lager zien lopen. Ik heb gewacht en Hanneke is teruggelopen om hem te zoeken. Toen ik haar niet meer kon zien ben ik ook maar gaan afdalen, bang dat hij de weg naar de boot terug aan het lopen was. Een heel stuk lager kwam hij aanrennen, reagerend op het geroep van Hanneke.

Gedrieën zijn we weer naar boven geklommen, hebben de top overgestoken en zijn aan de andere kant afgedaald. Onderweg haalde een bozige meneer ons in die zich afvroeg hoe je in hemelsnaam een hond kan kwijtraken. Hij was volgens zeggen een huilend hondje tegengekomen en had dat een stuk mee genomen: Ollie. Of we misschien beter op het arme beest konden letten! We zullen het proberen, meneer, wij willen hem ook niet kwijt.

Ondanks dit alles is het hier prachtig om te wandelen, de uitzichten boven vanaf de berg zijn adembenemend. De beide baaien van Alcúdia en Pollensa, blinken in het zonlicht en wazig aan de noordoostelijke horizon kun je Menorca zien liggen. We willen er morgen naar gaan oversteken. De verwachting is dat de wind dan gunstig is.

De baai met links onderin de haven van Bonaire

Menorca (1/5)

Ik verbaas me over een aantal van mijn medezeilers. Op zondag zijn we overgestoken naar Menorca. Er werd een rustig windje verwacht van een knoop of 12, een windkracht 4. Tijdens de oversteek trok de wind aan naar 25 knopen, dat is 6 Beaufort. Hij stond mooi half, dat betekent dat je lekker loopt. Ook de golfslag was mee dus we haalden regelmatig de voor Chirripo maximale vaarsnelheid van dik 7 knopen. We werden opgelopen door een grotere zeilboot die, toen de wind aantrok zijn kop in de wind gooide. Wij vonden het een goed idee om ook het zeil te reven (voor de niet-zeilers: je maakt het zeil dan wat kleiner waardoor dan de boot bij veel wind makkelijker bestuurbaar blijft) en draaiden ook de kop in de wind. Hij bleek echter niet te reven maar het zeil volledig te strijken om op de motor verder te gaan varen. Voor mij is dat onbegrijpelijk. Heb je een wind waarbij je alles uit je boot kunt halen en dan zeil je niet. Wij gleden zeilend prachtig door het water en hij kwam ons met de motor op vol vermogen voorbij ploegen, botsend en slingerend op de golven. Het is tenslotte een zeilboot en geen motorboot, die reageren anders.

In een recordtempo kwamen we aan in Ciudadela, een oud vestingstadje aan de westkust van Menorca. De haven ligt prachtig beschut een stukje landinwaarts, de stad torent er boven uit. Omdat het zondag was, was er bij de gemeentesteigers, de I.B. ligplaatsen, niemand aanwezig. We hebben het geprobeerd via de mari- en de telefoon maar kregen geen antwoord. Ook het kantoor was gesloten. We hebben de boot dus maar ergens aangelegd zonder toestemming en zijn de stad gaan bekijken. Daar was ook alles dicht. Gelukkig hadden we voldoende voorraden aan boord. Maandag is er weer een dag.

Op maandag was er wel een havenmeester. We hebben betaald en zijn vertrokken om in een baai aan de noordkant van het eiland te gaan ankeren. Eenmaal buitengaats bleek de zee erg onstuimig. De wind was vlagerig en door de vreemde golfslag werden we alle kanten uit gesmeten. Onze pilot had gewaarschuwd dat de beoogde ankerplaats bij een noordenwind erg onrustig kon zijn door de binnenlopende swell (dat is de zeilersbenaming voor hoge golven). De wind was in de noordhoek gebleven in plaats van af te zwakken en naar het zuiden te draaien, zoals werd verwacht. Toen we de golven op de rotsen bij de ankerplaats zagen spatten zijn we omgekeerd. We liggen weer in Ciudadela. Nu weliswaar op een andere, ons aangewezen plaats maar in dezelfde comfortabele haven. Dat leek ons veel beter dan heen en weer gegooid te worden op een ankerplaats en daardoor slecht te slapen.

Cala Morell, voor anker (2/5)

En weer liggen we, doodstil en als enige, voor anker in een idyllisch baaitje. Cala Morell wordt omgeven door rotsen waarvan er één, bij de ingang, voorzien is van een gat waar zo te zien vogels in nestelen. Het water varieert in kleur van donkerblauw naar lichtblauw. De donkerblauwe stukken hebben een begroeide bodem, waar de zee lichtblauw is bestaat de ondergrond uit zand. Daar moet je je anker laten vallen. Het anker moet zich goed kunnen ingraven in de bodem om het schip op zijn plaats te houden. We krijgen steeds meer handigheid in het ankeren. In Palma hebben we plastic dingetjes gekocht die je in de schakels van de ankerketting klikt. Aan het aantal en de kleur kun je zien hoeveel ankerketting je overboord hebt gezet. We hadden dat aangegeven met verf maar die slijt er nogal snel af. Of die plasticjes goed te zien zijn weet ik nog niet, de resten verf zijn nog te duidelijk. We hebben 50 meter ankerketting aan boord. De vuistregel is dat je minstens driemaal de diepte aan ketting moet "steken". Wij kunnen dus ankeren in 15 meter diep water. De plaatsen waar wij ankeren zijn meestal zo diep niet.

Voor anker gaan vereist samenwerking. Ik ga op de punt staan, maak de ankerkluis open en hang het anker zover overboord dat het kan vallen maar net niet slingert. Als we boven een mooi zandplekje komen dat volgens Hanneke op de goede diepte ligt -zij heeft zicht op de dieptemeter- roep ik dat het anker kan vallen. Volgens ons zeilboek zou ik dan eigenlijk "lekko anker" moeten roepen, maar "okee" lijkt me ook wel duidelijk. Zij bedient de ankerlier. Ik houd de hoeveelheid ketting in de gaten. Na tweederde van de nodige hoeveelheid stoppen we even en varen een stukje achteruit. Als het anker heeft gepakt geven we nog een aantal meters ketting. Daarna kan

het ankertouw er op. Dat gebruik je om de spanning van de ankerlier af te halen. Je haakt een speciaal metalen grijpertje in de ketting en maakt het touw dat er aan zit aan een kikker op het dek vast. Klaar zijn Kees en Hanneke! Voor alle zekerheid zetten we altijd het ankeralarm. Als het anker dan los zou schieten (gaan "krabben") gaat er iets piepen. Helaas is op mijn oude dag mijn gehoor dermate achteruit gegaan dat Hanneke op het alarm moet letten. Ik word er niet wakker van.

Cala Morell heeft een vrij smalle ingang. We zijn blij dat we gisteren zijn omgedraaid toen de zee nogal wild was. Bij noordenwind moet het hier behoorlijk ruig zijn door de binnenrollende golven. De wind is nu gedraaid naar het zuiden en flink afgenomen waardoor we zeer rustig en beschermd liggen. Rond de baai liggen witte vakantiehuizen en een appartementencomplex op de rotsen. Zo vroeg in het seizoen staat bijna alles leeg. Ook het kleine café boven de haven is nog gesloten. Het supermarktje dat ons door de pilot was beloofd heb ik ook nog niet kunnen ontdekken. Nou ja, we hebben voldoende voorraden aan boord.

Naschrift:

Toen we aan het eind van de middag naar de kant gingen om de prehistorische grotten van Morell te bekijken legde er nog een ca 45-voeter aan met een Duitse vlag. De tien(!) opvarenden hebben aan de kant gebarbecued. Daarvoor werden ze steeds met drie tegelijk overgeroeid door de roeier van dienst. Ze hadden het zichtbaar koud. 's-Morgens om half zeven waren ze al weer vertrokken. We hebben dus niet helemaal alleen gelegen.

Cala Morell

Maó (6/5)

Mahon, de hoofdplaats van Menorca, heet in het plaatselijk spraakgebrek Maó. We zijn er grotendeels heen gemotord, daarover straks.

We hebben hiervoor nog twee nachten gelegen in Addaya, een snoeperig haventje achter een eilandje aan het einde van een lange invaart vol ondiepten. Gelukkig was de zaak goed betond dus de waarschuwing daarvoor in de pilot was wat overbodig. De haven wordt omzoomd door vakantiewoningen, witgeschilderd en allemaal voorzien van zwembad. Dat kun je zien als je de luchtfoto's uit Google maps bekijkt, op de grond valt het niet op. Bijna al deze huizen staan op dit moment leeg. Voor een deel zijn ze in het seizoen verhuurd, maar volgens een Engelse kwebbelzieke dame wordt dat steeds moeilijker gemaakt. Ik heb haar vijf minuten gezien, maar ben op de hoogte van haar weduwe zijn, haar huisdieren, haar huis, dat ze een boot te koop heeft en hoe het leven haar bevalt. Langs de rivier loopt een wandelpad dat achter alle huizen langs loopt. We ontdekten het bij toeval, Ollie was er maar wat blij mee, een losloopgebied.

Onderweg naar Mahon bleek ook een van de andere stagen gerafeld te zijn. Vorig jaar had de man die de stuurboord stag verving al aangekondigd dat deze op termijn ook aan vervanging toe was. (Even voor de niet-zeilers: stagen zijn de staaldraden die de mast overeind houden. Breekt een stag of schiet hij los dan slaat je mast overboord. Dat maak je liever niet mee.) In Mahon laten we nu alles grondig controleren en zonodig vervangen. Dat betekent wel dat we een aantal dagen vast zitten: de stagman heeft op vrijdag gekeken en heeft pas dinsdag tijd. We hebben nu eens een keer een zeer efficiënte technéut gevonden. Hij was precies op tijd bij de afspraak en maakt een zeer deskundige indruk. Daar vertrouwen we dus maar op.

Mahon is een aantrekkelijks stad. Er is een mooi onderhouden historisch centrum en de haven, weer gelegen aan een vrij diep in het land lopende invaart, is prima. Het is dus geen straf om hier een aantal dagen extra te moeten doorbrengen. Dat was toch al noodzakelijk geweest want voorlopig wordt er windkracht 7 á 8 verwacht. Iets teveel voor ons om te zeilen, zeker met een niet-betrouwbare verstaging.

Addaya

Nog even Menorca (9/5)

Dinsdagochtend kwam volgens afspraak de man van de Jarcias (op zijn kaartje heet dat ook yacht riggers). In anderhalf uur tijd had hij de stag er af, een nieuwe gemaakt en de zaak weer gemonteerd. Hij heeft bovendien de hele mast gecontroleerd. Hij waarschuwde dat de lijn die aan de genua zit een zwakke plek heeft. Daar gaan we zodra het windstil is wat een doen. Laten we dat maar niet te lang uitstellen.

Even na twaalfen konden we weg. We zijn langs de zuidkust van Menorca verder gesukkeld met een zwak windje, veel teveel achter voor het mooi. Gek genoeg heb ik in Maó-Mahón, zoals het officieel heet, geen enkele foto gemaakt, behalve van de reparateur, hangend in de mast. Terwijl het toch een prachtig, fotogeniek plaatsje is.

Onze volgende ankerplaats, Cala en Porter, is ook heel kiekbaar. Alleen klotst het een beetje voor het strand, waardoor ik liever niet met de camera naar de kant ga in Shippy. Ik ben bang dat hij nat wordt. We liggen samen met twee andere ankeraars, een Duitser en een Spanjaard. De baai ligt vrij open naar het zuiden en heeft dus geen ideale beschutting. De meest rustige plaatsen zijn ingenomen door de ander twee, die waren eerder tenslotte.

We hebben aan boord maar 120 liter water. Dat is Spaans kraanwater, voorzien van een hoeveelheid chloor die de smaak van je koffie volledig verpest. Daarom kopen we voor koffie, thee en om gewoon te drinken mineraalwater. We gebruiken het chloorwater voor de afwas, koken, tandenpoetsen en zo. Om te douchen bij het ankeren hebben we te weinig water en onze natte cel (lees: badkamer / toilet) heeft alleen een handpomp om het water weer weg te krijgen, dat zou douchen ook nogal moeilijk maken. Dus springen we tweemaal in zee. Een keer om nat te worden en de tweede keer om de inmiddels aangebrachte zeep weer te verwijderen. Het nadeel is dat je van zeewater zo plakkerig blijft. Onze Nederlandse buurman in Mahón vertelde dat hij de lege vijfliter flessen van het mineraalwater gebruikte om het zout van zich af te spoelen. Daar hadden we nooit aan gedacht. We vullen nu de lege flessen met extra chloorwater en zetten dat op het dek. Dan wordt het een beetje warmer en kan het mooi gebruikt worden voor het nadouchen.

Ollie vindt ons gesprong van de boot af boeiend. Luid blaffend begeleidt hij ons badden. Toen ik er uit kwam moest hij ook even. Het gevaarlijke is dat hij er zelf niet uit kan klimmen. We proberen hem dan ook niet te stimuleren van de boot af te springen, stel je voor dat we dat niet zien. Hanneke dook na mij de zee in, boven op een kwal. In onze medicijnendoos zit geen middel tegen kwallenbeten. Dat moet er nu wel snel komen, Hanneke lijdt behoorlijk.

We zullen van nu af aan alle drie goed moeten uitkijken bij het wassen.

Oversteek naar Mallorca (11/5)

In Cala en Porter hebben we bijna niet geslapen. Er stond een swell de baai in die Chirripo alle kanten op gooide. Niet dat dat gevaarlijk was, het anker was prachtig ingegraven in de zandbodem. Bij het laten pakken van het anker hadden we zelfs een schok gevoeld toen we achteruit voeren. Dat zat wel goed. Maar het klotste behoorlijk. Wij vielen maar niet in slaap en Ollie wist helemaal niet waar hij het zoeken moest. Uiteindelijk is hij bij ons op bed komen liggen. Dat moeten we hem snel weer afleren want het mag natuurlijk eigenlijk niet maar we hadden teveel met hem te doen. Gelukkig werd hij niet meer zeeziek, hij is blijkbaar ingeslingerd.

Ik snap nu ook waarom het Spaanse jacht dat ook in de Cala lag, om tien uur 's-avonds was weggezeild.

Op woensdag werd als enige dag deze week een mooie wind verwacht om over te kunnen steken naar Mallorca. Dat hebben we dan ook maar gedaan, onderweg begeleid door een school dolfinen, de eerste die dit jaar met ons mee hebben gezwommen. (Grappig: ik betrapte me er op dat ik bij de spelling aarzelde tussen eerste en eersten, zou ik dolfinen zo menselijk vinden?)

Cala Ratjada op Mallorca, heeft niets, behalve honderd restaurantjes, tweehonderd souvenirshops en zeven kleine Spar supermarkten. Overal spreekt men Duits. We liggen als enig bezoekend jacht in de haven. Het is nogal hobbelig, maar door de grote stalen veren die we vorig jaar hebben gekocht voelen we dat op de boot bijna niet. Ze vangen de schokken op die de landvasten anders

zouden maken. We gebruiken ook onze wrijfplank, een stuk hout dat je tussen de kade en de stootwillen legt om schuren van de stootwillen langs de kade te voorkomen. Die dingen kunnen immers lek raken.

We zijn een dag overgebleven en hebben een mooi stuk gewandeld langs de kust en naar het landinwaarts gelegen Capdepera. Daar vind je nog wel niet-toeristische straatjes en pleintjes, gedomineerd door een gerestaureerd kasteel uit de 13e eeuw. We moesten er wel heen want er zit een Lidl en onze yoghurt voorraad dreigt het minimum te bereiken. Langzamerhand hebben we onze favoriete winkels: Lidl voor yoghurt, koffie en muesli en Mercadona voor mozzarella.

We moeten weer eens verder, Ratjada klinkt leuk maar het is niets.

Het wrijfhout en de veer

Verder langs Mallorca (13/5)

We hebben toch nog drie nachten in Ratjada gelegen. Op de avond na de wandeling kreeg Ollie last van zijn achterpoten. Hij kon bijna niet lopen, plaste niet meer en lag zielig in zijn mand. Ook de volgende morgen had hij er last van, totdat we de taxi naar de dierenarts wilden nemen, toen was het ineens over. We zijn toch maar gegaan. Hij is onderzocht en de dokter kon niets bijzonders vinden, behalve dat hij piepte bij het voelen aan zijn heup. Hij heeft pilletjes gekregen en moet een beetje rustig aan doen. Misschien hebben we hem te veel afgedraafd. De diarree die hij steeds weer heeft blijkt te worden veroorzaakt door een parasiet. Ook daar heeft hij iets tegen gekregen. En nu maar hopen dat hij weer helemaal het heertje wordt. Daar lijkt het wel op, hij is veel levendiger dan de afgelopen tijd.

Zaterdagochtend zijn we doorgevaren naar Porto Cristo, vijftien mijl verder langs de kust. Het is er minder hinderlijk toeristisch dan in Ratjada. De haven ligt prachtig beschut in een natuurlijke bocht van de rivier. Er zijn ook grotten, maar we voelden ons niet geroepen die te gaan bezoeken. Het wordt net warmer en om dan een trui te gaan aantrekken en in het donker te gaan lopen met een horde dagjesmensen, voor mij hoeft het niet. We slenteren door de stad, hangen op het dek en ik verheug me op de salade met ei, tonijn en ansjovis vanavond. Met witte wijn en stokbrood. De temperatuur is er naar.

Cala Mitjana (14/5)

En weer liggen we geankerd in een prachtig baaitje. Graham Hutt, de schrijver van de pilot voor de Balearen noemt het "one of the most attractive anchorages in the islands", maar dat zegt niets. Dat zegt hij over bijna elke ankerplaats. Je vraagt je af of tientallen "one of the most attractive" niet wat veel is.

Cala Mitjana is het raarste plekje waar we hebben gelegen, dat wel. Je ligt er beschut tegen bijna alle winden, ingesloten door rotsen van een meter of tien hoog. Op die rotsen staan gebouwen waarnaartoe een helder groen gazon loopt. Prachtig aangelegde flagstone wandelpaden lopen over de rotsen. Daarlangs lopen slangen met sprinklers die de goed verzorgde vegetatie van de benodigde hoeveelheid water kunnen voorzien. Logisch, de schaarste aan water, waar overal op het eiland wordt gewezen, is hier niet belangrijk. Bij deze paden staan bordjes met verboden voor voetgangers. Bij het asfaltpaadje dat naar het hoofdgebouw loopt staat "prohibido el paso a toda persona ajena a la empresa". Ik dacht eerst dat er een keizerin woonde, maar "empresa" blijkt "onderneming" te betekenen. Voor de werknemers is er een ruw pad dat het land in loopt. Waar dit pad de privéweg oversteekt zijn links en rechts strepen op de weg getrokken met de reeds genoemde verbodsborden, waartussen je oversteken mag. Eén van de verboden wandelpaden loopt naar de rots aan de ingang van de baai. Het leidt via esthetisch verantwoorde trappen door een woud van vetplanten en cactussen. Het is allemaal prachtig onderhouden. Er moet hier een heel leger van tuinlieden werken. Aan de grote vlaggenmast is plaats voor drie vlaggen, er hing nu niets, waarschijnlijk is de empresa vandaag op zondag dicht.

Vandaag hebben we mooi kunnen zeilen. De wind was weer eens meer dan voorspeld, maar dat was in dit geval alleen maar gunstig, we verwachtten dat er te weinig wind zou zijn. Omdat de baai waar we nu liggen wat smal en de verwachting is dat de wind gaat draaien, hebben we voor het eerst een extra anker uitgegoid. Het anker dat Hanneke als afscheidscadeau van haar werk heeft gekregen ligt achteraan de boot. Daardoor kan Chirripo niet met zijn kop in de wind gaan liggen en met zijn kont tegen de rotsen komen. We houden het roer liever heel.

Cala Mitjana

Wachten op een goede wind (17/5)

Na Mitjana hebben we nog een nacht geankerd, weer in een paradijslijk baaitje en helemaal alleen. Dit heette Cala Pi, door mij Cala 3,14 gedoopt. Op de rotsen die zo'n 30 meter boven het water uit torenen, staan een paar hotels. De cala eindigt in een mooi zandstrandje, zoals veel van de inhammen hier. Aan het einde begint een kloof die verder het eiland in loopt. Jammer genoeg verdween het paadje langs het riviertje al snel in moerasachtig gedoe en struiken. Dat hadden de badgasten ook meteen bestempeld als openbare wc. Niet iets om verder te wandelen dus.

Net als de vorige baai was het ook hier weer erg smal. We hebben het zekere voor het onzekere genomen en weer een tweede anker gebruikt.

Met een mooie wind zijn we de baai van Palma overgestoken. We zijn Mallorca dus nu echt helemaal rond. Net om de hoek van het eiland ligt aan de westkant Santa Ponsa, een vervelend toeristendorp met teveel, te dikke, blote Engelsen met heel veel plakplaatjes. Het haventje daarentegen is idyllisch. Het ligt beschut tussen het groen maar heeft als nadeel dat het krankzinnig duur is. We betaalden € 55,30 per nacht. Dat zijn we nog nooit tegen gekomen en dan vermoed ik ook nog dat het de laagseizoensprijs is. Een tweede nadeel van de haven is dat er nauwelijks af te komen is. We lagen tegenover het havenkantoor en de hoofduitgang. Maar om daar te komen moest je een dikke kilometer omlopen langs het water of dat 20 meter over peddelen met de bijboot. Dat laatste deden we. Maar dat leverde iedere keer weer een hoop wankel geklauter in en uit Shippy op, waarbij ik nog een keer bijna met rugzak, boodschappen en telefoon in het water ben gelazerd.

Omdat we moeten wachten op een goede wind om over te kunnen steken naar Ibiza, hebben we besloten te verkassen naar Andratx. Dat kennen we van de heenweg. Het is een redelijk aardig toeristenplaatsje met een prima haven en wandelmogelijkheden in de buurt, ook die ontbraken in Santa Ponsa. De invaart van de baai is indrukwekkend. De meer dan honderd meter hoge rots aan de kaap loopt ook onderwater steil door, waardoor we op minder dan vijftig meter langs de kust zijn gevaren. Dan voel je je klein en ben je bijna bang dat de nestelende meeuwen op je hoofd gaan poepen.

We liggen nu bij de steiger van de gemeente, de I.B., tegenover de Club de Vela van de vorige keer. Hier betalen we de vaste I.B. prijs van € 21,08 en wachten op de dingen die komen gaan, met name op een gunstige wind.

Bosbrand op Formentera (21/5)

De mooie wind om naar Ibiza te varen was er op vrijdag. Met een prachtige halve wind (voor de niet-zeilers: dan vaar je het gemakkelijkst) zijn we in een recordtempo overgestoken. Aan de noordoostkant van het eiland ligt Santa Eulalia, een oninteressant toeristendorp met een dure haven. Voor ons een mooie stop op weg naar Formentera, het zuidelijkste eiland van de Balearen. We hadden besloten Ibiza-stad niet aan te doen. De haven moet onbetaalbaar zijn, de stad vol disco maar het gerucht dat Patty Brard er een winkel heeft geopend gaf de doorslag: op naar Formentera.

We wilden ankeren in een beschutte baai aan de westkant van het eiland. Toen we er aankwamen hingen er grote zwarte rookwolken boven het land en rook het naar brand. Even later zagen we blusvliegtuigen overvliegen die probeerden de vlammen die boven de bomen uitkwamen te doven. We hebben overlegd, de steven gewend en zijn begonnen aan de oversteek naar het Spaanse vasteland, naar Torreveija.

Na een loodzware tocht van 36 uur liggen we daar nu.

Bluswerkzaamheden

De Balearen, een mooi vaargebied (21/5)

Als afsluiting van onze weken op de Balearen een evaluatie:

Als je mooi wilt varen, prachtig wilt ankeren en leuke stadjes wilt zien die niet helemaal door het massatoerisme zijn verpest, ga dan naar de Balearen. Overall zijn stille plekken waar je zonder probleem je anker kunt uitgooien in water dat zo helder is dat je de volgende morgen de voren in de zandbodem kunt zien waar de ankerketting heeft bewogen. De baaitjes vaak omringd door hoge rotsen en soms smal, zo smal dat een tweede anker geen overdaad is. Meestal eindigen ze in een zandstrandje. Ook de bodem is er meestal zand en de begroeiing met wier is gemakkelijk te vermijden door de lichtblauwe plekken in het glasheldere water uit te zoeken. Beschutting tegen de wind is bijna altijd te vinden, al was het alleen maar door het weerbericht te raadplegen en aan de goede kant van de eilanden te gaan liggen. De door ons bezochte eilanden Ibiza, Mallorca en Menorca hebben ieder hun eigen karakter. (Formentera hebben we niet bezocht door de bosbrand

en op het natuureiland Cabrera was Ollie niet welkom) Op Ibiza troffen we vrij jong publiek aan, het eiland is erg op het toerisme gericht maar dat beperkt zich tot een aantal enclaves. Daarbuiten is het ongerept groen. Mallorca wordt bezocht door een groot aantal Duitsers, dat levert soms wat irritante opschriften op (Cafe mit Kuchen) maar het domineert niet echt. Menorca is het rustigst en heeft ook de oudste tradities en gebouwen. Zowel de hoofdstad, Mahón als de tweede stad, Ciudadela, vielen me op door hun authenticiteit en hun vestingwerken.

Verder heb ik, denk ik, in mijn stukjes voldoende beschrijvingen gegeven van de eilanden.

Ik moest alleen nóg een keer kwijt hoe mooi ik de Balearen heb gevonden.

Verder (terug) langs de kust (23/5)

Torreveija was natuurlijk bekend. We lagen ditmaal één plaatsje verder langs de steiger. De postpakketjes lagen keurig op ons te wachten en het probleem met de te grote druk van de propaanflessen werd inderdaad veroorzaakt door de drukregelaar. De nieuwe zit er nu op, er kan weer op sudderstand gekookt worden.

Het is nog steeds niet druk in de haven. Aan onze steiger liggen Zweden, een vriendelijk echtpaar waarvan hij zich uitdost in Zweedse kleuren: een blauw T-shirt met gele figuurtjes, een stel Britten en twee Rotterdammers. De Britten, eigenaren van Whoopie Two! liggen op minder wind te wachten. Ze willen naar Mar Menor, een stukje zuidelijker aan de kust, maar zij is bang voor hoge golven. Het liefst zou ze een zeilboot hebben zonder mast. Dan heb je een flinke kiel en kun je niet omslaan. Ach, het is ook een redenering zullen we maar zeggen. De Rotterdammers van de Mea Vota hadden hun reis net geboekt toen Feyenoord kampioen werd. Ze hebben de Coolsingel dus gemist. In tien minuten heb ik zijn hele levensgeschiedenis aangehoord. Het lijkt me triest: je verheugen op pensioen met 60 jaar en dan als je 58 bent te horen dat je tot je 67e moet doorwerken. Ze komen regelmatig naar Spanje voor een korte vakantie. Hun motorboot hebben ze per vrachtwagen laten overbrengen van Middelharnis naar Torreveija. Het weer is hier beter en het plaatsje lijkt op Rotterdam, vinden ze (ik niet).

We hebben het na een nacht goed bijslapen en alle boodschappen doen, al snel voor gezien gehouden en zijn vertrokken.

Mar Menor, de binnenzee op enkele mijlen ten zuiden van Torreveija, is van zee af gezien een verschrikking. Eindeloze rijen flats verontreinigen de horizon visueel. Het meer heeft een oppervlakte van 30 vierkante kilometer, 9 haventjes, 2 eilandjes, is nergens dieper dan 6 meter en is, zoals gezegd, omringd door flats. Er schijnen mensen heen te gaan.

Direct ten zuiden van de Mar ligt Cabo de Palos, een kaap waar de kust scherp naar het westen afbuigt. Als je de vuurtoren voorbij bent zie je alleen nog de ruige rotsen en de bergen er achter. Weg zijn de bouwsels. Die schitterende kust duurt voort totdat je bij de baai van Cartagena komt. Onderweg passeer je dan nog een rots met de passende naam Cabo del Agua.

De invaart naar Cartagena is wat industrieel, maar als je eenmaal in de beschutte natuurlijke kom bent gekomen, lig je voor een prachtige stad vol historie, met oude gebouwen en archeologische opgravingen. Sommige daarvan liggen gewoon in de straat ingebed, slechts omgeven door een glazen afscheiding.

Het is geweldig om na een mooie zeiltocht met een windje vijf á zes schuin achter aan te komen op zo'n plek. We liggen comfortabel in de haven, we genieten.

Cruises (24/5)

Cruises zijn booming business. In de haven van Cartagena meren ze af, de drijvende superhotels van Tui, P&O Cruises en MSC. De boten zijn geweldig groot. Toen ik ging tellen kwam ik aan veertien dekken boven de waterlijn. De schoorstenen en de grote communicatiebollen komen daar dan nog bovenuit. Totaal schat ik de hoogte op veertig meter. Er ligt zo'n ding op honderd meter afstand voor de jachthaven. Vannacht is hij gearriveerd, we hebben er niets van gemerkt. Bij het wegvaren toeteren ze altijd, bij het afmeren 's-nachts blijktbaar niet.

Er moet even een dip geweest zijn in de cruises, veroorzaakt door kapitein Schettino. Deze "Kapitein Klootzak", zoals hij door de plaatselijke havenmeester werd gedoopt vond het nodig zijn vriendin te imponeren en voer met zijn Costa Concordia op de rotsen: 32 doden. In de advertenties van rederij Costa werd een jaar lang gestunt met flinke kortingen. Hoe één man voor enorme schade kan zorgen...

Cartagena is vergeven van de cruise-toeristen. Het zijn meestal echtparen van gevorderde leeftijd. Ze bewegen zich in kuddes voort, een gele sticker met het nummer van hun roedel op de borst geplakt. Dat nummer correspondeert met het bordje dat door een voorop lopende man omhoog gehouden wordt. Hij leidt zijn klasje langs de bezienswaardigheden van de stad. Daarbij geeft hij versterkte toelichting op het gebodene. Hij heeft namelijk een keelmicrofoon die een speakertje aan zijn riem aanstuurt. Ook voor de mensen aan de andere kant van het plein is hij goed te verstaan. Zijn volgelingen kijken er geïnteresseerd bij. Je wilt tenslotte waar voor je uitgegeven kapitaal.

Onderscheid moet er zijn

Vorig jaar was ik enthousiast (26/5)

We hadden ons verheugd op Puerto Deportiva Juan Montiel de Aguilas. Het plaatsje stelt niet zo vreselijk veel voor, maar we herinnerden ons van vorig jaar een vriendelijke haven met goede voorzieningen, een zwembad en een supermarkt op loopafstand. Dat viel tegen.

De havenmeester gaf ons een plaatsje en vroeg of we iets later naar het kantoor wilden komen, ze waren nog even bezig met een cursus. Geen probleem met de supermarkt vlakbij en boodschappen die nog gedaan moeten worden. Een uurtje later vervoegde ik me bij het havenkantoor. Daar bleek de prijs van de haven in acht maanden tijd te zijn gestegen van € 26 naar € 39. Dat is een bijna Surinaamse prijsstijging van 50% als we even snel hoofdrekenen. Voor de wifi hadden we volgens hem geen wachtwoord nodig. Logisch, want er was geen wifi. Even later kwam hij trots melden dat de verbinding hersteld was. Dat wil zeggen, de naam van de server verscheen in de lijst, contact met het web was nog steeds niet mogelijk. Intussen bleek het zwembad ook gesloten, het terrasje ernaast was woest en ledig, op enkele ziertogende scheuten

onkruid tussen de tegels na. Er was wel een man enthousiast bezig de op de bodem liggende bladeren op te vissen. Gek genoeg bubbelde het jacuzzi gedeelte van het bad wel vrolijk.

Op zoek naar een weerbericht ben ik met Ollie rond gaan wandelen. Het eettentje aan de weg stond te koop, de Italiaan was nog niet open en de plaatselijke makelaar had het ook voor gezien gehouden. Bij het terras van het hotel werd me verteld dat het wachtwoord voor een internetverbinding alleen wordt verstrekt aan hotelgasten. Ik wilde protesteren bij het havenkantoor, maar daar weigerde men me een klachtenformulier te geven, ondanks de mededeling boven het hoofd van de weigeraar dat ze beschikbaar waren. Hij vond dat we maar een andere haven moesten zoeken als we niet tevreden waren.

Ik begin te begrijpen waarom Juan bijna uitgestorven is.

De volgende dag voeren we naar Garrucha, een kleine twintig mijl verderop aan de Costa Blanca. Ik herinnerde me een vervelende boulevard en vreselijk vuile, kille steigers aan een eng toeristische boulevard, zonder wifi.

Je voelt hem al aankomen: het viel mee. De kades waren schoongemaakt en ik had het mis, die enge boulevard was in een ander plaatsje. De haven blijft sfeerloos, het stadje stelt niet zo erg veel voor en de wifi is nog steeds niet geïnstalleerd, maar wat kun je verwachten voor € 14,80?

Het weer is aan het veranderen. Het wordt steeds drukkender en heter. De thermometer bij de apotheek (waarom zouden ze daar altijd tijd, datum en temperatuur vermelden?) gaf 29 graden aan. In de schaduw uiteraard. Weersverwachtingen blijken in deze regio niet erg betrouwbaar te zijn, in elk geval niet wat betreft de wind. Er werd rond de twintig knopen uit het noordoosten verwacht, we hadden een wind van minder dan tien uit het zuidwesten. Jammer, dat betekende dat we, op een uurtje na, niet konden zeilen. De zee is hier nogal hobbelig. Dat betekent dat je een aardig sterke wind moet hebben om de boot mooi over de golven te laten lopen. Is de wind te zwak dan klappert het zeil alle kanten op doordat de boot op de woelige baren heen en weer wordt geslingerd. Voor morgen wordt een goede wind verwacht. En nu maar hopen dat die voorspelling uitkomt.

Van Almerimar naar Adra (28/5)

De havenmeester van Almerimar was kosmisch dronken. We kwamen rond zonsondergang de haven binnenlopen en hij wuifde ons meteen door, verder de haven in. We hoefden niet aan de wachtsteiger aan te leggen. Almerimar heeft een rare aansluiting voor de elektriciteit dus ik moest naar het havenkantoor om een verloopstekker te halen. Nu was dat toch een mooi loopje.

We hadden een lange tocht achter de rug met een zeer stevige wind recht achter. Vooral bij Cabo de Gata, de kaap die de grens vormt tussen de Costa Blanca en de Costa del Sol ging het stevig te keer. De windwijzer gaf zelfs even windkracht 8 aan. We stoven over het water, alleen op de genua. Even liepen we 10 knopen. Dat hebben we bij mijn weten zonder stroom mee nog nooit gedaan. Ollie moest na twaalf en een half uur varen zo nodig een plas dat ik dacht dat hij over zou lopen.

Toen ik bij het havenkantoor aankwam werd ik op de schouder geslagen, waarna ik vier keer moest uitleggen waar we lagen, de havenmeester zag het allemaal niet meer zo scherp. Het sleuteltje voor de douches werd me in tweevoud verstrekt met de mededeling: "ook voor je vrouw, of je vriendin natuurlijk (vette knipoog)". Het meisje van de administratie die net bezig was haar spullen in te pakken om naar huis te gaan zag het aan en sloeg haar blik ten hemel. Ze mompelde dat het inschrijven ook morgen wel kon en vertrok.

Dat hebben wij de volgende morgen ook gedaan. Niet zozeer vanwege de havenmeester, maar omdat Almerimar mij deprimeert. Het is een volkomen mislukt megalomaan toeristenproject dat nu wordt gedomineerd door leegstaande appartementen en gesloten winkels, meestal dichtgemetseld. Rond het bassin waar wij lagen, zo'n honderdvijftig meter lang, was niet één bedrijfspand in gebruik en brandde in geen enkel huis erboven licht. Nog nooit heb ik zoveel bordjes "se vende" of "se alquila" gezien (te huur of te koop). Er wordt, waarschijnlijk bij gebrek aan geld, ook niet opgeruimd of geveegd zoals elders in Spanje. Je zou er bijna van aan de drank raken.

Alleen rond één deel van de haven is het levendig. Daar liggen dan ook de overwinteraars die er, aangetrokken door de lage havenprijzen, afgemeerd liggen. Zij bezetten dan ook de meeste tafeltjes bij de omringende terrasjes.

De volgende dag hadden we de wind tegen. In de nacht was hij 180 graden gedraaid. Dus hadden we de keuze tussen kruisen of de eerste haven dichtbij aanlopen. Als je kuist leg je al snel anderhalf maal de afstand af tussen twee havens en het volgende doel lag op 40 mijl. Dus zijn we naar Adra gegaan, waar volgens onze pilot geen voorzieningen voor jachten zijn. De Club Nautico ontving ons hartelijk. We mochten aan het einde van de steiger blijven liggen en kregen ongevraagd de elektronische sleutel van het hek. Adra zelf ligt zo te zien niet echt op de toeristenroute. Er is een vissershaven en het heeft een historie van loodsmelterijen. Op de toelichting bij het enige overblijfsel ervan, de oude fabrieksschoorsteen, staat dat de industrie is opgeheven omdat hele volksstammen aan loodvergiftiging leden. Toch is het hier minder deprimerend, of het zouden de plastic kassen moeten zijn die zich ook hier van de zee naar de bergen enkele kilometers verder landinwaarts uitstrekken. Van dichtbij zijn die nog lelijker dan de kassen bij ons in het Westland. Maar in elk geval brandt er 's-nachts hier geen licht in.

Motril (29/5)

We waren van plan om van Adra door te varen naar Marina del Este. Dat is een van de mooiste gelegen havens die we kennen. De wind was zwak en erg op de kop dus we hadden ons voorbereid op een dag motoren. Na éénen trok de wind bij Cabo Scaratif (waarom hebben die kapen hier allemaal van die prachtige namen?) aan en de zee werd, mede onder invloed van de kaap erg hobbelig. Nog even hebben we geprobeerd een slag te maken door scherp de zee op te varen, maar even later toch besloten uit te wijken naar Motril. Volgens onze pilot is dat voornamelijk een werkhaven waar nauwelijks plaats is voor bezoekende jachten. Wij waren van harte welkom. De havenmeester was wel heel enthousiast want hij ontving in een kwartier drie bezoekers. Dat had hij nog nooit meegemaakt. Club Nautico heeft een leuk terras, het enige in de hele stad, naar andere heb ik echt gezocht! Het hele plaatsje Puerto de Motril is bijzonder. Als je bij de Club naar links loopt kom je bij de slagboom van de douane en dan op een rotonde met een aantal gesloten horecagelegenheden en een bakker die van zes uur 's-morgens tot middernacht open is. Als je naar de salida est (rechtsaf, de oostelijke uitgang) loopt moet je een kilometer over het afgesloten terrein van de ferry's naar Tanger en een aantal andere plaatsen in Marokko. Dan loop je over een gigantisch parkeerterrein en eindelijk, na de slagboom ben je vrij. Alles was uitgestorven want de laatste ferry waren we op zee tegen gekomen. De douaneman keek alleen maar en knikte. Bij terugkomst sommeerde hij ons wel over te steken. Daar was tenslotte het bordje "toegang voor voetgangers". In Puerto de Motril was alles dicht. De bebouwing bestaat uit betonnen blokken, bijna zonder ramen in rechte straten. Nergens is een open winkel te vinden, op een verstopte supermarkt en een scherpende kapper na. Zelfs de in iedere Spaanse plaats aanwezige Chinese troepbazar was dicht. Kroegen of terrasjes zul je er ook tevergeefs zoeken. Er is een pleintje met twee zieltogende wipkippen en een verzakte glijbaan. Gek genoeg waren de twee watersportwinkels wel open. We konden dus een nieuwe pikhaak kopen. De oude misten we vanmiddag ineens. Hoe hij van het dek verdwenen kan zijn, geen idee.

Caleta de Velez / Torre del Mar (31/5)

De vissershaven van Caleta de Velez kenden we. Vorig jaar hebben we er vier nachten gelegen en vanuit hier Malaga bezocht per bus. Het is een aangename haven, de eerste in Andalucia. We werden al meteen welkom geheten door een van de bejaarde hippies die hier op een boot wonen. Een superbruine vrouw met sluijk 60-er jaren haar die, zeer vooroordeel bevestigend, een boek zat te lezen met "love" op de omslag in psychedelische kleuren.

De omgeving van de haven wordt helemaal opgeknapt. Er is nieuw plaveisel aangebracht, de oude hekken zijn deels gesloopt en vervangen en er ligt een nieuw fietspad. Dat eindigt aan de ene kant in een heg en aan het andere uiteinde bij een stoeprand, maar dat mag de pret niet drukken. Alle begin is moeilijk.

Als je de boulevard naar het westen afloopt kom je na een paar kilometer in Torre del Mar, een toeristenstadje dat vooral wordt gefrekwenteerd door pensionado's. Over het zwarte zandstrand is een strook gladgestreken waar door de bezoekers in hoog tempo wordt gewandeld. Halverwege is ook een trimbaan, maar die wordt gebruikt door gespierde dertigers. Over de boulevard kan Ollie heerlijk loslopen en andere honden, vooral teefjes, lastig vallen met zijn neus in hun kruis. De meeste hondeneigenaren kijken gelukkig geamuseerd toe. Op een dame na met een klein keffertje die dat beest zonodig moest optillen. Ollie sprong natuurlijk tegen haar op. Toen was het zijn schuld. Ik denk er over een vertaling van de hondenboeken van Martin Gaus uit te gaan brengen in Spanje. Sommige mensen kunnen er wat uit leren.

Marina del Este, het idyllische haventje waar we eerst aan hadden willen lopen hebben we overgeslagen. Achteraf lijkt dat een goede beslissing. We begrijpen dat ze daar hun toch al niet onaanzienlijke havengeld hebben verhoogd naar € 75 per nacht. Het schijnt niet tot sommigen door te dringen dat je daarmee klanten wegjaagt.

Over prijzen gesproken: morgen is het 1 juni, dan begint in de Puertes de Andalucia het hoogseizoen. Dan gaan ook hier de prijzen omhoog. Maar zo idioot als in Marina del Este of Juan Montiel maken ze het gelukkig niet.

Fietspad in Caleta de Velez

Zonder wind zeilt het slecht (2/6)

Al en aantal dagen staat er geen wind. Dat wil zeggen, hoogstens windkracht twee en dan ook nog recht tegen. Dat betekent dat we motorsailen. Je hijst dan wel je grootzeil maar vaart voornamelijk op de motor, zeer scherp, dat wil zeggen bijna tegen de wind in. Daar win je iets aan snelheid mee, maar niet veel. De zee is op dit moment spiegelglad, er zijn alleen wat lange golven maar die hebben we gelukkig grotendeels mee. Zo sukkelen we langs de Costa del Sol voorbij Malaga en Torremolinos. Meestal varen we op de stuurautomaat. Dat betekent dat je in de kuip kunt zonnen en lezen, als je zo nu en dan eens even kijkt of er geen andere schepen zijn is het goed. En die zijn er niet. Een stukje uit de kust kom je zo nu en dan fishfarms tegen. Dat zijn met boeien aangegeven gebieden waar netten liggen of waar drijvende mosselkwekerijen zijn. Die obstakels zijn altijd op de kaart aangegeven dus daar kun je ruim op anticiperen. Gelukkig zijn we nog nergens onaangekondigde visnetten tegengekomen. Ook de vlaggetjes die de op de bodem liggende kreeftenkooien markeren zijn hier schaars, zeker in vergelijking met Frankrijk. Misschien houdt men hier niet zo van kreeft, of zijn ze allemaal opgevist. In de restaurantjes en in de visafslag vind je ze ook bijna niet.

We hebben weer een nacht in Fuengirola gelegen en daar op het terras van één van de zeven Ierse café's die we hebben ontdekt een Magners genuttigd. Grand café de Kroon ("every day is a pancake day") hebben we maar overgeslagen.

Het is of de duivel er mee speelt, om mijn grootmoeder te citeren. Toen we vanmorgen op de motor even buiten Fuengirola voeren werden we door een visser gewaarschuwd dat hij een net achter zijn boot had staan. Hij gebaarde dat we een ruime boog moesten maken om het balletje met vlag heen dat het einde van het net markeerde. Dat hebben we maar gedaan, netten in de schroef, daar zitten we niet op te wachten.

Als motorboot zijn we doorgetuft naar Marbella. De haven is nog steeds prima, alleen is hij sinds twee maanden lid van de Puertos de Andalucia en dat betekent dat de wifi om veiligheidsredenen afwezig is, zoals ons vorig jaar werd verteld. Wat er zo gevaarlijk is aan een internetverbinding met wachtwoord is mij nooit helemaal duidelijk geworden.

Het wordt heter. Ook al door het gebrek aan wind hangt de hoge temperatuur om je heen. Het doen van boodschappen in een koele supermarkt is weer een verademing. Jammer dat Ollie er niet in mag. Nou ja, hij zwemt een aantal keren per dag. Je hoeft maar "zwem!" te roepen en hij springt van ons achterbalkon in het water. Gelukkig doet hij dat niet zonder toestemming. In zijn eentje kan hij er meestal niet uit komen en we willen hem graag nog een tijdje houden.

In Gibraltar, afscheid van de Med. (3/6)

Voor alle zekerheid heb ik een plaatsje gereserveerd in Queensway Bay Marina in Gibraltar. We lagen nog in Estepona op een dikke 20 mijl afstand, maar we wilden niet het risico lopen dat we weggestuurd zouden worden. Het was geen probleem. We wachten nu op een goede wind om de Straat door te gaan. Dat is nodig. De stroming is er stevig en de wind is mee of tegen en dan meestal nog stevig ook door de tunnelwerking tussen Spanje en Marokko. Het lijkt er op dat woensdag een goede dag is. Voor het eerst dit jaar zijn we ook weer aan het rekenen hoe laat we moeten vertrekken. Op de Middellandse Zee is geen getijdenstroom, de stroom die er staat is het gevolg van wind of van temperatuurverschillen. Daar hoeft je nooit vroeg voor op te staan.

Onderweg naar Gibraltar stond er eindelijk weer eens wat wind. Voor alle zekerheid hadden we een rif in het zeil gezet omdat we de ervaring hebben dat het rond de rots aardig kan spoken. Dat klopte ook. De wind draaide helemaal rond en was op het ene moment 6 Bft. en viel twee minuten later weer weg. We hebben de laatste drie mijl naar de haven gemotord, door elkaar geschut vanwege de rare klotsgolven die er stonden. Gelukkig ligt er voor de haven een grote golfbreker met daarachter een ruime kom. Daar konden we de stootwillen buiten hangen en de landvasten klaarleggen.

Toen ik de haven opriep om te vragen waar we moesten gaan liggen kreeg ik meteen op mijn kop: ik had in de mast nog een Spaans vriendschapsvlaggetje hangen. Of ik maar zo vriendelijk zou

willen zijn dat als de sodemieter te vervangen door een Brits of Gibralteranees exemplaar. Ik was dat toch al van plan geweest, ik had het Britse vlaggetje in mijn zak, maar eigenlijk vond ik het klaarmaken voor het aanleggen belangrijker dan een lapje stof. Bij het aanlopen hadden we al gezien dat vanwege de aanslagen in Manchester en Londen op verschillende plaatsen de vlag halfstok hing. Ik heb de havenmeester nog gevraagd (zonder ironie!) of het een idee zou zijn als ik uit beleefdheid ons vriendschapsvlaggetje halfmast zou hangen maar daar had hij nog nooit van gehoord.

Typically British, hoewel, op één detail na.....

Nog een keer apies kijken (6/6)

Nu we voor de tweede keer in Gib zijn (je leert de plaatselijke zeilersnamen snel) moesten we toch nog boven op de rots gaan kijken. We hebben Ollie in de boot gelaten en zijn met de kabelbaan naar boven gegaan. Ik krijg tegenwoordig trouwens korting als bejaarde, ook nooit weg. Boven struikelde je weer over de apen, in de souvenirshop waren ze in pluchen versie te koop, van bruin tot zachtroze. Vorige keer was ons verteld dat de Mediterranean Steps, een wandelpad, erg mooi moest zijn. Dat hebben we dus genomen. Het loopt helemaal rond de zuidkant van de steenklomp. Terug bij de kabelbaan, een stuk onder de top, hebben we de lange trap over Chartes V Wall terug naar boven genomen. Halverwege kwamen we nog wat apen tegen, maar zonder Ollie zijn die niet agressief. Als je laat merken dat je niet bang voor ze bent gaan ze opzij, over twee ben ik zelfs heengestapt. Vier wat bangige meisjes volgden ons de trap op, ze hadden het niet zo op apen. Wat iedere keer weer opvalt is dat mensen niet bereid zijn zich in te spannen. Bij het kabelbaanstation en op de plaatsen waar de busjes en taxi's stoppen is het druk, maar als je een paar honderd meter verderop gaat kijken zie je geen mens meer. Ook op de prachtige Mediterranean Steps kom je bijna niemand tegen. Jammer van die rotapen, het zou een schitterende natuurwandeling met Ollie zijn geweest.

Gibraltar zelf blijft hectisch en typisch Brits. Op het pleintje, waar ook de prachtige oude pub "the Angry Friar" zit, heb je twee gebouwen tegenover elkaar. De ene kant van van Convent Square

wordt bewaakt door twee oude kanonnen, met dichtgegoten lopen, die na sluitingstijd een jas aan krijgen en aan de andere kant ligt the Convent, de officiële ambtswoning van de Gouverneur van Gibraltar met een soldaat ervoor. Hij staat doodstil, maar iedere paar minuten presenteert hij het geweer met bajonet, stampet met zijn te grote glimmend gepoetste schoenen, marcheert tien meter, keert weer terug, schouderet het geweer en speelt weer voor levend standbeeld. De eerste keer dat we het zagen was het een jongen van een jaar of twintig, we dachten een stagiaire, maar de volgende dag was hij afgelost door iemand die zijn vader kon zijn. Hij stond dus blijkbaar aan het begin van zijn carrière. 's- Avonds gaan de deuren niet dicht maar komt er een spijlenhek voor de marmeren ontvangsthal. Achter dat hek zet men dan een schildersezal met daarop een statiefoto van Queen Elizabeth. Tot de volgende morgen mag zij de zaak bewaken. Omdat we vroeg willen vertrekken op woensdag en de haven gesloten is tot half negen, zijn we in de marina naast het vliegveld gaan liggen. Daar kun je wel uit. Onderweg hebben we nog even getankt. Je snapt waarom boten wachten met tanken tot ze in Gibraltar zijn, de prijs van een liter diesel is hier de helft van die in Spanje: 58 cent.

Het uitzicht vanaf ons achterbalkon, het schip is een hotel annex casino

Trafalgar (7/6)

De Britten maken er veel ophef over: Trafalgar. Nelson heeft er in 1805 de beroemde slag geleverd tegen Napoleon. Op zijn zuil in Londen staat hij er voor eeuwig aan te herinneren, maar ook in Gibraltar heb je straten, pubs en een plein die er naar vernoemd zijn. Onder aan een van de vele stadsmuren die de stad kent, is een lager gelegen kerkhof, een oase van rust tussen het langs razende verkeer. Hier zouden de gesneuvelden van de zeeslag begraven moeten liggen. De Britten zijn wel zo eerlijk om meteen toe te geven dat dat niet het geval is. Slechts twee zeelieden die er liggen zijn gestorven aan de verwondingen opgelopen bij Trafalgar, de anderen zijn doodgegaan bij een enge-ziekte-epidemie. Nelson hebben ze meegenomen en in St. Paul's begraven en de rest is in zee geflikkerd.

Rond Cabo Trafalgar gierde de wind. We hadden vanuit Barbate, net om de hoek voor de kaap, vroeg willen vertrekken maar we vonden het te ruig. Nu zijn landpunten altijd lastig. Vaak is de zee er onstuimig doordat er stromingen op elkaar botsen. Dus de windkracht 6 met uitschieters tot ver in 7 die er om 6 uur stond nodigde niet uit tot weggaan, daarvoor schuimde het ruime sop teveel.

Over Barbate zijn de meningen verdeeld. Hanneke benadrukt het prachtige zandstrand waar Ollie los mag lopen. Het bevindt zich vlak bij de haven en strekt zich uit naar de kaap. Het is helemaal verlaten, op een drietal achtergelaten houten boten na, die in het zand uit elkaar liggen te vallen.

Ik vind het stadje sfeerloos en te ver weg en de haven te leeg en teveel beton. De gebouwen rond de bassins zijn skeletten met doorzicht door lege bedrijfspanden, monumenten van de Spaanse economische malaise.

Na enig overleg en kijken naar het weer hebben we tegen tien besloten om toch verder te gaan. Voor het weerbericht werden we gehinderd door het gebrek aan wifi in de haven, logisch, want ze horen bij de Andalusische club.

De haven uit was boksen tegen de golven, maar daarna kregen we de wind schuin achter. Door de mooi meelopende golven surften we met een gigantische snelheid richting Cadiz. Trafalgar viel mee. Even later hadden we nog even een probleem met een visgebied, waar de netten tot de kust bleken te liggen. Dat was op de plotter niet helemaal goed aangegeven. Bovendien waren de kardinalen (voor niet zeilers: tonnen waar je aan een bepaalde kant langs moet) en de balletjes van de netten door de zware zeegang wat moeilijk zichtbaar. Met wat moeite, maar zonder problemen zijn we ook dat voorbij gekomen. Ondertussen bleef de wind rond de 30 kts. Dat is een windkracht 7 en regelmatig schoot hij door naar 8. Met een klein lapje zeil is dat geen probleem.

We hebben Cadiz laten zitten en belandden in een noodtempo in Rota. Intussen is de wind wat gaan liggen. Morgen gaan we iets rustiger aan doen. Veel haast hebben we tenslotte ook niet.

Guadalquivir (11/6)

Ik moet een jaar of negen geweest zijn toen ik werd gegrepen door de naam van de rivier: Guadalquivir. Hij heeft (zeer) ruim een halve eeuw in mijn hoofd gehangen. Nu liggen we aan de monding er van, in Chipiona. Wat ik als kind niet wist was dat Sevilla aan deze rivier ligt en ook vorig jaar heb ik het me niet gerealiseerd toen ik met zoon Joost naar Sevilla ben gegaan. De naam blijft me fascineren. Je kunt de rivier opvaren naar Sevilla, maar dat doen we om twee redenen niet, Sevilla is notoir heet en met Ollie hebben we niets te zoeken in een stad die het moet hebben van zijn te bezoeken bezienswaardigheden.

Even over onze reis: op het kleine stukje van Rota naar Chipiona was de gemiddelde snelheid de helft van die de dag er voor. Er stond bijna geen wind, maar we wilden beslist niet motoren en de verwachting voor de dagen er na was helemaal windstil. Dus hebben we besloten in Chipiona over te blijven. Het is een volledig Spaans toeristenstadje, compleet met uitgestorven straten tussen twee en zes, de siëstatijd. We herinnerden ons het centrale straatje als druk en levendig. Toen we er de eerste dag om half vijf liepen was er niemand, de volgende morgen om elf uur was het weer zo druk dat ik het gevoel had niet in mijn eigen tempo te kunnen lopen en moest slompen tussen de slenterende mensen door. Ook twee restaurantjes bij de haven worden pas na half elf 's-avonds druk. Het lijkt er op dat de winkel- en eettijden in deze streek van Spanje anders zijn dan aan de Costa's. Maar dat kan natuurlijk ook komen doordat ze zich daar meer aan de buitenlandse toeristen aanpassen.

Het is vreemd om weer in een haven te liggen met eb en vloed. Het getijverschil is ongeveer drie meter. Rond de aanloop naar de haven liggen nogal wat ondiepe plekken, maar die worden pas bij laag water zichtbaar. Dat zijn we de laatste maanden op de Middellandse Zee helemaal niet meer gewend geweest. Het havenkantoor ligt het ene moment schuin boven ons, zes uur later kijken we door de ramen naar binnen.

Chipiona

Open brief aan de KNRM (12/6)

Geachte KNRM,

Reeds enige jaren ben ik donateur van uw mooie organisatie. Daarnaast steun ik u door middel van het jaarlijks aanschaffen van de wimpel en hang ik deze, ook nu ik in het buitenland vertoef, in de mast. Te pas en te onpas draag ik met trots het KNRM shirt. Anderhalf jaar geleden heb ik ook de pet aangeschaft. Deze heeft vele ontberingen doorstaan, zoals daar zijn opspattend water in de Golf van Biskaje en verzengende zon in de Middellandse Zee. Mede door zijn verschoten uiterlijk heeft hij zich ontwikkeld tot mijn lievelings-kledingstuk. Toen ik vandaag voer in de Ensenada de Huelva, ruwweg op de grens tussen Zuid Spanje en Portugal is hij mij letterlijk ontvallen. Door een onverwachte beweging mijnerzijds sloeg hij overboord. Ik heb de boot snel gekeerd teneinde de POB-procedure te starten (POB voor pet overboord). Wie schetst mijn verbazing toen ik hem een halve meter voor mijn pikhaak naar de bodem zag verdwijnen.

Nu mijn vraag: zou het mogelijk zijn in het vervolg petten te leveren die drijven? Ik was zeer aan de mijne gehecht en eerlijk gezegd vind ik het geen reclame voor een reddingsorganisatie wanneer hun promotiemateriaal zinkt.

Met vriendelijke groeten,

Kees Broersen

Petflessen (12/6)

Voor mij krijgt de naam petfles een heel bijzondere bijbetekenis. Kort nadat ik mijn pet op zee was verloren ontdekten we in het water drijvende flessen. Nu ligt er ontzettend veel troep in zee dus normaal kijken we daar niet van op, maar petflessen die in een rechte lijn liggen op een meter of twintig van elkaar is toch wat uitzonderlijk. We vermoedden dat er netten aan vast zaten. Gelukkig

lagen ze parallel aan de kust dus we waren er nog niet tussendoor gevaren. Ongeveer een uur lang kwamen we zo rijen drijvers tegen. Steeds een paar honderd meter achter elkaar en aan het begin en einde gemarkeerd door een grotere plastic fles. Meestal iets dat er uit zag als een lege fles van motorolie, zo'n grijze, of een witte verpakking van vloeibaar wasmiddel. Daartussen dus doorzichtige, moeilijk te onderscheiden lege mineraalwaterflessen. Of er ook echt netten tussen lagen konden we niet zien, we hebben het maar niet gecontroleerd. Onze pilot waarschuwt tegen netten van de tonijnvangst, maar dit fenomeen wordt niet genoemd.

Even later kwamen we weer de "gewone" troep tegen en "gewone" vlaggetjes die kreeftenkooien aangeven. Maar we zijn wel extra alert geworden voor drijvende dingen in zee. Je leest te veel verhalen van netten in de schroef. Laat ons dat asjeblijft niet overkomen.

Stroomstoring (15/6)

Op het Ilha de Culatra is de stroom uitgevallen. In één van de twee winkeltjes die het plaatsje rijk is brak er bijna paniek uit omdat de kassa niet meer werkte. Bij de vuurtoren was geen koffie meer te krijgen en er was ook geen enkele internetverbinding meer te vinden. Daarvan zijn er toch al erg weinig, in Culatra lijkt de tijd dertig jaar te hebben stilgestaan. We liggen voor anker in de baai tussen de kust en het eiland, met aan de horizon de contouren van Faro en Olhão. De deels droogvallende, grote lagune heeft twee ingangen, de ene is erg ondiep, de andere heeft een vaargeul. Daarvoor ligt een strekdam en op de hoek een slanke witte vuurtoren. De wegen hier bestaan uit zandpaden en in het dorp liggen betonplaten van twee bij twee als plaveisel. Verder zijn er alleen voetpaden maar dat is niet erg, bij gebrek aan een brug naar het vasteland. Een enkele oude Massey-Ferguson tractor zorgt voor het transport van de vuilcontainers naar de haven en voor de bevoorrading van de twee winkeltjes en de zes eettentjes die er zijn. Het is alles zand met midden op het eiland wat dorrige struikjes. Agricultuur zul je er vergeefs zoeken, men leeft van de visvangst en het toerisme.

Het is een van de meest idyllische plekjes die we kennen. Vorig jaar hebben we het ontdekt en we moesten beslist terug. De zon schijnt, de zee en de lucht zijn blauw en het is nog net uit te houden met je blote voeten in het hete zand, slenterend tussen de witte huisjes, de meeste met maar één verdieping. Intussen is de zeetemperatuur opgelopen tot een graad of 24 dus het gebrek aan een douche is overkomelijk. Het geheel ademt een 80-er jaren sfeer uit, ongeveer zoals we het kennen uit Thailand van vóór het massatoerisme.

De invaart van de lagune was spectaculair. Hoewel het kort voor hoogwater was, kolkte en stroomde het tussen de golfbreker en de vuurtoren. We hadden ruim vier knopen stroom mee, dat zou op het midden van het tij wel eens het dubbele kunnen zijn.

De bewoners van de ongeveer dertig geankerde zeilboten komen, net als wij, met hun dinghy naar de kant. De andere bezoekers arriveren met veerboten of de watertaxi. Die maken een rondje vanaf Olhão of, in geval van de watertaxi, ook vanaf Faro. Helaas hebben we daarvandaan geen veerdienst kunnen ontdekken en we zijn natuurlijk te krenterig om een taxi te nemen.

We blijven hier waarschijnlijk nog maar een dag extra, tenzij het weer morgen heel erg veel gunstiger is dan overmorgen. Maar daarvoor hebben we weer een weerbericht nodig en zonder internet...

Ik vermoed dat de stroomstoring niet lang zal duren. Er zijn op het eiland geen generatoren te horen. Zonnepanelen zijn te modern, daar is men waarschijnlijk nog niet aan toe. Het gebrek aan elektriciteit is niet chronisch, denk ik. Als hij wel langer duurt gaan we weg. Warm bier op een terrasje, daar moet ik dan weer niet aan denken.

Zonsondergang bij Culatra

Wifi (20/6)

Zodra de stroomstoring van Culatra was opgeheven was er ook weer bij een tentje wifi beschikbaar. Zelfs op een eiland zonder autoverkeer is zo'n verbinding aanwezig. Langzamerhand is dat toch wel een eerste levensbehoefte geworden. Pas op het moment dat je het niet meer hebt merk je hoe je het mist, maar dat schijnt voor alle verslavingen te gelden. Gelukkig hebben ze nog terrasjes.

Internet is voor ons alleen écht van belang voor het weerbericht. We gebruiken diverse sites, ontwikkeld voor zeilers, om de windvoorspellingen op te zoeken. Speciaal daarvoor heb ik voordat we uit Nederland vertrokken een router annex versterker op de boot geïnstalleerd. Die geeft toegang tot zwakke wifi signalen die niet worden opgepikt door de interne antenne van de computer of de telefoon. Helaas heeft dat ding nu juist gisteren de geest gegeven.

We liggen voor anker in de baai van Alvor zonder sterk acces point voorhanden. Zometeen gaan we naar de kant om naar het weerbericht te kijken.

Tot die tijd zitten we op de boot zonder internet verslaafd te wezen.

Gedwongen met vakantie (21/6)

We blijven nog een nacht liggen in Alvor. De kom voor het stadje ligt vol ankeraars, waarvan sommigen er vrij langdurig vertoeven. Als je met de bijboot naar het kleine steigertje vaart en je stapt de loopbrug af, sta je op een boulevard, met vooral Engelse toeristen. Niet dat het er nu heel erg druk is, het echte hoogseizoen moet nog beginnen. De straatjes, die licht naar boven lopen, worden geflankeerd door winkeltjes voor de bezoekers. We hebben er vergeefs naar een bakker gezocht, je kunt er wel schoenen kopen en op heel veel plaatsen sardines eten. Na tien 's-avonds is er in minstens zes café's naar live muziek, uiteraard ook in de lerse pub. Kortom, we liggen bij een vakantiedorp.

We gaan dan ook maar vakantie houden. We moeten wel, want de komende week is er geen mogelijkheid om langs de Portugese kust naar het noorden te zeilen, de wind is tegen.

Alvor bereik je via een smalle vaargeul met droogvallende zand- en modderplaten links en rechts. Dat moet je doen rond hoogwater, anders loop je vast met onze diepgang. Het nadeel is dat de

ondiepten dan ook onder water liggen, waardoor het moeilijk wordt de vaargeul te zien. Dus goed op de plotter en naar de kleur van het water kijken. Betonning van de vaargeul, daar doen ze hier niet aan, op twee verdwaalde tonnen na, een rode en een groene. Nou ja, het is iets.

Voor Alvor hebben we geankerd in Ferragudo. Dat is een schattig, bijna onbedorven plaatsje aan de rivier tegenover Portimão. De haven daar kennen we van vorig jaar, met zijn karaoke, happy hour en golfkarretjes waarmee de havenmeesters rondcrossen. Van dat alles merk je niets als je aan de overkant bij het fort voor het strand gaat liggen. Je kunt dwalen tussen de witte huisjes en de bakker zit in het enige toeristenstraatje dat Ferragudo rijk is. Toen ik in de vroege morgen met Ollie ging wandelen was alleen een caféetje open dat bezocht werd door de plaatselijke zelfkanters. De koffie kost er 60 cent, prima espresso trouwens.

De komende tijd gaan we noodgedwongen een beetje rondlummelen in de omgeving. Eerst maar eens naar Lagos, vijf mijl verderop. Daar zit Sopromar, de zaak die ons vorig jaar goed heeft geholpen met de buitenboordmotor. Zij moeten maar eens naar de router kijken en naar het metertje van de diesel. Dat doet het al een week of drie niet meer. Bovendien kunnen we dan kijken naar een nieuwe bijboot. Shippy loopt op zijn eind, de bodemplank is spontaan doormidden gebroken. Ik ben bang dat hij binnenkort weer lek raakt.

Daarna gaan we waarschijnlijk terug naar Ferragudo, ankeren voor het strand. Dat is toch wel het mooiste plekje in de buurt om met vakantie te zijn.

Driemaal Ferragudo en éénmaal Alvor by night

Ankeren met hindernissen (24/6)

Na twee nachten Lagos zijn we terug gevaren naar Ferragudo. Helaas kon Sopromar niet vóór na het weekend een elektriciteits-technicus leveren. Ook een nieuw bijbootje hebben we nog niet kunnen vinden. Lagos blijft een aangename plaats om te zijn. De haven is comfortabel, hoewel duur, de stad levendig. Langs het invaartkanaal naar de haven staan tientallen witte tentjes met puntdak waar tassen en kleding wordt verkocht. Ik heb Ollie er deze keer van kunnen weerhouden tegen de lange rok van een verkoopdame aan te plassen, zoals vorig jaar. Vanuit de marina vertrekken de bootjes om de grotten bij Ponta da Piedade te bezoeken of om dolfijnen te spotten op zee. Ik heb eens nagevraagd waarom zij wel dolfijnen zien en wij nauwelijks. Er blijkt 's-morgens een verkenners-uitgestuurd te worden om te kijken waar ze zitten. Dolfijnen schijnen vrij territoriaal te zijn, iets wat ik niet wist. Op mijn vraag of ze ze ook lokten met voer of zo, werd geschokt gereageerd: het zijn in het wild levende beesten meneer!

Bij vertrek uit Lagos stak de wind op. In plaats van de voorspelde windkracht vijf zat hij zo nu en dan in de acht. Niet bepaald omstandigheden om rustig te kunnen ankeren in de vrij open liggende monding van de Rio Arade waar Ferragudo en Portimão aan liggen. We zijn toch maar doorgevaren naar de ankerplek en hebben daar het anker uitgegoot voor de rots van de foto's.

Tegen de avond ging de wind liggen dus hebben we besloten te blijven en niet terug te gaan naar Lagos.

Anderhalf uur voor laagwater voelden we dat we vast kwamen te liggen. Nu is dat normaliter geen probleem bij een zachte ondergrond, maar hier bleek het voornamelijk zand waar we op lagen. Dat wisten we niet, de vorige keer was het anker vol modder omhoog gekomen. Bovendien lagen we op een richel. Dat wisten we ook niet. Een uur voor laagwater begon de boot ineens te bewegen. Binnen enkele seconden maakten we ongeveer 30 graden slagzij. Dat was even behoorlijk schrikken. Maar de redenering was: als je verder van de richel af zakt drijf je weer en het water moest volgens de getijdengrafiek op de plotter nog maar tien centimeter zakken, dus dat leek niet problematisch. We hebben aan de hoge kant van de boot de kentering afgewacht en toen het

water weer begon te stijgen richtte Chirripo zich op. Anderhalf uur na laagwater dreven we weer. Even een benauwd momentje, maar uiteindelijk was er niets aan de hand. Voor alle zekerheid hebben we de volgende morgen wel iets dieper water opgezocht.

Bijgeloof (28/6)

Bij Cabo São Vicente heb ik keurig zoals het hoort de vlag gestreken. Omdat we met een hele grote boog om de kaap heen gingen heeft de vlag wel anderhalf uur niet gewapperd. São Vicente groeten met de vlag moet want anders gebeuren er enge dingen, zoals ik vorig jaar in het weblog schreef: dan lijdt je schipbreuk of vaart tegen een walvis aan of zoiets. Dat laatste gebeurde bijna! Ik zat beneden toen Hanneke boven een gil slaakte dat ik moest komen. Op minder dan 10 meter voor de boot kwam een walvis omhoog. Gelukkig dook hij meteen weer onder. Ik heb hem niet eens gezien, alleen maar zien spuiten toen de boot een paar honderd meter verder was. Zo zie je maar weer, stel je voor dat ik de vlag bij de kaap had laten hangen.

Onderweg van Ferragudo naar Oeiras, aan de monding van de Tejo (die wij Taag noemen en waar Lisboa, oftewel Lissabon aan ligt) hadden we een gunstige wind. Een groot deel van het jaar waait langs de Portugese westkust de nortada, de noordenwind. Maar deze twee dagen was dat een westada (ik verzijn ze waar je bij zit). Dus hadden we een weergaatje om een stuk naar het noorden te zeilen. We hebben de nacht doorgevaren en zijn via de genoemde kaap hierheen gevaren. Nu liggen we weer te wachten op een volgende mogelijkheid om noordwaarts te gaan.

Voor Ollie is een lange tocht niet leuk. Hij heeft twintig uur zijn plas opgehouden maar het uiteindelijk toch in het gangboord gedaan. Hij keek er nog schuldig bij ook. Ik vraag me af hoe ik een hond duidelijk kan maken dat ik het heel goed van hem vind dat hij die plek er voor uitzoekt.

Over beesten: onderweg kwamen we een aantal keren groepen dolfijnen tegen, variërend van een clubje van vijf tot enkele tientallen. Het blijft prachtig om te zien hoe ze soepel door de golven snijden en er bovenuit springen. Ollie heeft ze nieuwsgierig staan bekijken vanaf de boot. Hij blafte er gek genoeg niet tegen, meestal doet hij dat wel bij dieren die hij niet kent.

Straatbeelden Lissabon

Wachten op de wind (1/7)

De wind giert door de masten om ons heen. De vlaggen wapperen vrolijk aan hun vlaggenstokken en de zee heeft kopjes. De nortado heerst. Dat is voor ons ongunstig. We hebben een andere windrichting nodig om verder te kunnen varen. Dus bezitten we onze ziel in lijdzaamheid.

Gisteren hebben we het treintje, ik weet nog steeds niet of het nu officieel metro heet of niet, naar Lissabon genomen. We zijn eerst bij Belem uitgestapt omdat daar een watersportzaak zit en we naar een rubberbootje willen kijken. Ze hadden niets. Vervolgens een lukrake wandeling door de stad gemaakt. Waar ik vorig jaar de stad smerig vond, viel het nu mee. Misschien waren de vuilnismannen toen in staking of zoiets. De stad blijft boeiend met zijn megalomane gebouwen, vele standbeelden en steile straatjes en trappen. De kabeltrammetjes tegen de heuvel op worden vooral gebruikt door toeristen, maar ze blijven leuk.

Verder hangen we rond in Oeiras. Deze voorstad van Lissabon heeft een mooie wandelboulevard en een aantal parken waar Ollie naar hartelust kan loslopen en snuffelen. Rond de haven is het vrij rustig. Voor ons is het een vreemd idee dat het seizoen nog niet eens echt is begonnen. Wij zijn dit weekend drie maanden onderweg. De scholen hebben hier duidelijk nog geen vakantie, hoewel ik denk dat die per 1 juli wel los zal barsten. De afgelopen dagen waren er nogal wat buitenactiviteiten voor schoolkinderen. Voor mij wijst dat op de laatste schoolweek.

We hebben de pilot van de Costa Brava verkocht aan een Amerikaan die hier met een gigantische zeilboot aan de kop van de steiger ligt. Ik werd uitgenodigd voor een biertje. Er was ook nog een tweede Amerikaan aan boord. Het gesprek ging over varen op de "Med". Ze waren het er over eens dat eventuele bootvluchtelingen alleen bij hen aan boord mochten komen als ze "handcuffed" waren. Jim vertelde dat hij speciaal daarvoor tiewraps aan boord had. En natuurlijk een 9 mm. Hij snapte de houding van Europeanen ten aanzien van guns niet. Hij kreeg zijn eerste op achtjarige leeftijd. Ik heb het gesprek aangehoord en me vrij snel verontschuldigd.

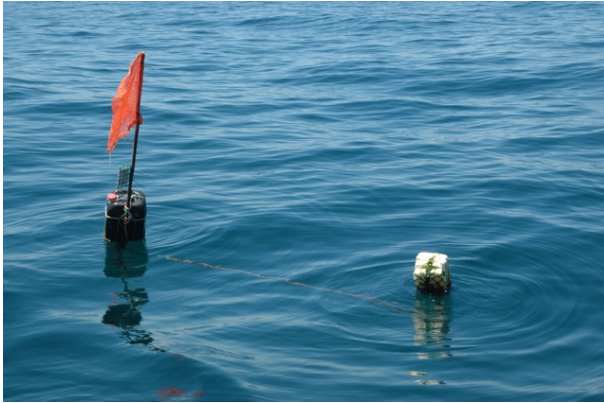
Dat was gisteren. Vandaag hangt al de hele dag een liedje van David Bowie in mijn hoofd: I'm afraid of Americans.

Vlaggetjes (3/7)

Vanmorgen zijn we om kwart over vijf vertrokken in de hoop op de motor en als het kon zo nu en dan zeilend, Peniche te bereiken, vijftig mijl noordelijker. Voor even hebben we geen last van de nortada, daar moet je dan gebruik van maken. Van het zeilen kwam niets, er stond gewoon helemaal geen wind.

Op zo'n saai stuk over een gladde zee zetten we de stuurautomaat aan en gaan in de kuip zitten doezelen. Daar zitten risico's aan: visgebieden. Zo nu en dan moet je slalommen tussen de vlaggetjes die de vissers hebben neergelegd om hun kooien te markeren. Tot ver uit de kust en soms tot een diepte van honderd meter liggen die fuiken. Ze worden gebruikt om kreeften en octopussen te vangen. Ze zien er uit als gevlochten vierkante tassen met een steeds smaller wordende toegang, zodat de vangst, eenmaal binnen, er niet meer uit kan. Ze worden afgezonken en gemarkeerd met grote dobbers, voorzien van vlaggetjes. Iedere visser heeft zijn eigen, herkenbare, drijver met zijn eigen kleur vlag. Meestal zijn ze geïmproviseerd van piepschuim en

een stok, maar soms worden ze ook gemaakt van plastic flessen en jerrycans. Vaak ligt ernaast de een balletje of een fles die het makkelijk maakt de dobber weer aan boord te hijsen. Ik dacht altijd dat er één fuik per drijver lag. Dat is niet zo. Vandaag legde een visser naast ons zijn kooien neer. Hij gooide een vlag overboord en daarna een stuk of dertig kreeftenkooien. Het geheel werd afgesloten met een tweede vlag. Een paar meter verder werd het hele procédé herhaald. Voor ons zijn de vlaggetjes niet gevaarlijk, maar we houden er toch een respectabele afstand van. In theorie loopt het touw aan de dobber recht naar beneden, maar ik loop liever geen risico. Een touw in de schroef is het laatste wat je kunt gebruiken.

In het water en op de kant

Dance festival (7/7)

We zijn op vrijdag vroeg vertrokken uit Figueira da Foz. Op het strand was de afgelopen dagen een podium verschenen voor een driedaags dance festival. Omdat wij oude mensen zijn, kennen we van de optredende acts slechts Armin van Buuren en Tiësto. En dan nog alleen maar van naam. Angeline, de Nederlandse die ook in de haven ligt, was blij dat ze nog een kaartje kon bemachtigen. Wij wilden weg. Op donderdagavond, de dag voor het begin, zag je de eerste rolkoffers verschijnen langs de boulevard. Er werden ook tentjes opgezet op een omheind gedeelte van het strand. De borden "entrada" en "saída" (uitgang) werden opgehangen. Tijd voor ons om te vertrekken. Er waait nog steeds geen nortado dus zijn we weer erg vroeg, om kwart over vijf, weggegaan om de volgende etappe noordwaarts te motoren. Toen we in het donker de rivier afvoeren was men bezig de lichteffecten op het festivalterrein te testen. Het zag er spectaculair uit. Omdat we weer op de motor voeren en het erg ver was naar ons beoogde doel: Póvoa de Varzim en we niet wilden stoppen in Leixóes, bij Porto, zijn we de Ria de Aveiro in gegaan. De pilot vindt de invaart gevaarlijk bij harde wind, springtij en overvloedige regenval, maar dat was er allemaal niet dus durfden we het wel aan. Ook nu, twee uur voor hoogwater was de stroom spectaculair met draaikolken en stroomrafelingen. Ook bij de steiger van de watersportvereniging van Aveira stond een stevige stroom. Hanneke heeft met veel moeite afgemeerd, geholpen door vijf Portugezen. Die hadden al onduidelijke gebaren staan maken. Hannus deed het helemaal verkeerd, je moet tegen de stroom in afmeren. Wisten wij veel, wij houden meer rekening met de wind en die vond dat we stroommee moesten aanleggen. Uiteindelijk is het gelukt met veel trekwerk. Ze werd wel uitgemaakt voor eigenwijs door de aanwezige mannen. Volgende keer zullen we het anders doen.

Aveira is een verrassend leuk plaatsje dat vooral opvalt door zijn kanalen die door de stad lopen. Daar varen gekleurde, gondelachtige rondvaartboten. De pilot zegt dat de stad iets Nederlands heeft. Dan bedoelen ze zeker Amsterdams, daar zit iets in. In elk geval reed het ook hier weer aanwezige toeristentreintje werkeloos rond. Logisch, de rondvaartboten zijn veel aantrekkelijker.

De haven ligt wat verlaten op een vervallen industrieterrein. De clube naval heeft een vreselijk aardige barman-havenmeester-secretaris genaamd Vivaldo. Volgens hem runt hij de goedkoopste bar van Portugal. Zometeen ga ik dat controleren en in een van de clubfauteuils wegzakken. Misschien ga ik nog wel biljarten. Dat kan er ook.

Hier past een postscript:

De ontvangst in de club was uniek. Ik kreeg een clubvlaggetje, het weerbericht werd voor me uitgezocht, Vivaldo vertelde zijn levensverhaal en de voorzitter vond dat we niet weg mochten. En dat alles zonder enorme hoeveelheden alcohol. Dit soort havens wil ik vaker. En de biljartballen zijn in hun doosje onder de tv gebleven.

Traditionele rondvaartboten

Dolfijnen en toch nog dance (10/7)

We hebben nog nooit zoveel dolfijnen gezien als de afgelopen dagen. Bij tientallen zwommen ze rond de boot. Het leek wel of ze ons opzochten. Links en rechts sprongen ze boven de golven uit en haalden ons in. Ollie was er zeer in geïnteresseerd, zeker toen er een paar nog een fluitgeluid maakten ook. Hanneke en ik hebben een tijd geprobeerd foto's te maken, maar ze waren te snel. Iedere keer komen ze maar een fractie van een seconde boven, daarna duiken ze weer. Dan zie je ze vlak onder de oppervlakte zwemmen, duidelijk herkenbaar aan hun witte buik. Soms zagen we de volgende groep niet meteen maar hoorden we eerst snuiven. Dolfijnen spuiten geen water, zoals walvissen, maar ze ademen wel heel duidelijk uit bij het boven komen. Het zijn prachtige beesten die een saaie motortocht langs de kust tot een waar genoegen maken. Want saai is het, motoren tegen een zwakke wind, teveel op de kop om te kunnen zeilen. En dat al dagen lang.

Toen we even na vieren in Viana do Castelo aanlegden werd er bij het hypermoderne etablissement Insomnia net een geluidsinstallatie getest. Er kwam een dancieritme uit met de blijkbaar hierbij noodzakelijke decibellen. Ik heb me er maar bij neergelegd en me verzoend met een feestje van anderen. De hoop was alleen dat de tent zijn naam geen eer aan zou doen. Steeds meer mensen van tussen de vijfentwintig en vijfendertig stroomden toe, duidelijk uit de hogere inkomensklassen. Wat het precies voor party was werd me niet duidelijk. Iets van Alfa Romeo, geloof ik.

Na onze wandeling door het stadje legde een Zweeds jacht aan achter ons aan de steiger. De ebstroom langs de steiger was sterk. Zij wilden stroomafwaarts afmeren. Ik heb ze toegeschreeuwd dat dat tegen de stroom moest. Dat hadden wij tenslotte twee dagen geleden

geleerd. Ze deden het meteen. Samen met de havenmeester kon ik toen de lijnen aanpakken en probleemloos lagen ze. Dat hadden wij dus ook zo moeten doen. Zo was het een eitje! De havenmeester had intussen al drie keer verteld dat hij in de vierentwintig jaar dat hij hier werkte nog nooit zo'n pestherrie had gehoord als er nu van boven kwam. Hij ging vragen of het niet wat minder kon. Even later kwam hij terug met de mededeling dat het feest om negen uur afgelopen zou zijn. Onder het eten konden we nog genieten van de diepzinnige teksten uit de speakers: "please don't leave me" en dat naar schatting vierendertig keer herhaald onder begeleiding van een monotone bas. Bob Dylan heeft mij geleerd dat songteksten belangrijk zijn. En hij kan het weten, hij heeft er tenslotte nog een soort onderscheiding voor gekregen. Ik word oud!

Shit, weer net te laat!

Baiona (13/7)

De eerste Native American, oftewel Indiaan, die is gestorven in Europa ligt begraven in een unmarked grave in Baiona. Op 1 maart 1493 kwam de karveel Pinta met kapitein Martín Alonso Pinzón als eerste van drie schepen terug in Europa na zijn tocht, samen met Columbus, naar de Nieuwe Wereld. De Indiaan, wiens naam ik nergens heb kunnen ontdekken, was aan boord, samen met twee landgenoten. Zijn graf moet zich ergens bevinden in de buurt van het Monument van de Ontmoeting der Werelden naast de haven. Dat is onthuld op 1 maart 1993, samen met een replica van het schip. De karveel is een voor die tijd snel zeilende tweemaster, 21 meter lang. Een kopie ligt in de haven. Er waren 36 man aan boord bij vertrek. Het flottielje dat uit Europa vertrok telde drie schepen. Columbus was kapitein van het eerste schip, Pinzón zwaaide de scepter over het tweede en Vicente Yáñez, Martíns broer bestierde het derde. Martín heeft niet lang van zijn roem kunnen genieten. Hij overleed enkele maanden later, nog in 1493, aan syfilis. Waar hij dat heeft opgelopen vertelt het verhaal niet.

We zijn in de Rías, de zeearmen aan de Spaanse Noord-Atlantische kust. Het is al met al nog voorspoedig gegaan, onze tocht langs de Portugese kust. Weliswaar hebben we bijna niet kunnen zeilen maar de echte nortado is ons bespaard gebleven. De 250 mijl die de kust boven Lissabon

lang is hebben we op de motor afgelegd. Dan ben je blij dat je een stuurautomaat hebt, motoren is stomvervelend. Bovendien heb je continu stroom en wind tegen, dat laatste dus gelukkig in geringe mate.

Ik had me Baiona voorgesteld als een vervelende stad. Niets is minder waar. De boulevard wordt gedomineerd door een oud fort op het schiereiland Monte Boi, waar de Celten en Phoeniciërs al versterkte nederzettingen hadden, meer dan 2000 jaar geleden. De oude straatjes zijn van recenter datum, maar niet minder boeiend om doorheen te zwerven. Ook de haven valt mee. Volgens de verhalen was hij duur, maar dat moet dan gelden voor de Monte Real Club de Yates. De Puerto Deportivo is een van de goedkopere havens die we zijn tegen gekomen, hoewel hij wat basic is. Waarschijnlijk hebben we precies de goede van de twee uitgezocht. Tel daar de verbetering van het weer bij op, de laatste week was het grijs en wat klammig en je kunt je ons humeur voorstellen.

Na Viana do Castelo veranderde het landschap. De vlakke kust met eindeloze zandstranden maakte plaats voor rotsen en bergen aan de horizon. Dat zet zich verder voort in de Rías. Dit is een gebied waar we vorig jaar en twee jaar geleden al uitgebreid hebben rondgekeken. Nu dit doel is bereikt kunnen we rustig aan verder zeilen. De noordenwind zal naar verwachting niet meer zo dominant zijn. Voordat we op 3 oktober de trein naar Nederland nemen willen we eerst nog een tijdje hier rondhangen en dan via de Spaanse noordkust naar Bretagne varen, een tocht van zo'n 800 mijl. Maar goed, daar hebben we dik twee maanden voor uitgetrokken. Het voordeel van de havens in Spanje en Frankrijk is dat ze bijna allemaal "gratis" zijn. Met het passeport escale wat we hebben gekocht kunnen we elke keer twee nachten liggen. Steeds meer Spaanse havens treden toe tot de "club". Dat is voordelig voor hen. De aangesloten havens liggen duidelijk voller dan de niet-leden. Vooral met Fransen uiteraard, je kunt alleen een passeport kopen als je een ligplaats in de Morbihan hebt.

De replica van de Pinta

Maria gaat met de boot mee (16/6)

Gisteren was me al opgevallen dat de boten in de vissershaven van Cangas versierd waren met een enorme hoeveelheid vlaggetjes. Volgens mij heet dat in vaktermen dat ze gepavoiseerd zijn. Maar dat hadden ze dan ook wel zeer grondig gedaan. Vanmiddag liepen er allemaal mensen richting haven. Er begon een dame versterkt te zingen met veel "salve" en gierende uithalen waar ze niet helemaal bij kon. In een loods zag ik mensen in een plaatselijke klederdracht rond een Mariabeeld staan. Er kwam een boot aangevaren met een leeg voordek en een priester in vol ornaat in het gangboord. Hij had er speciaal zijn witte jurk voor gestreken. De mensen in lokaal kostuum liepen voorop en daar achter werd Maria naar buiten gedragen door mannen in blauwe t-shirts. Boven het geheel werden knalvuurpijlen afgestoken. Maria werd aan boord gedragen en de hele vloot voer de haven uit met veel getoeter en getrommel. Na het vertrek hoorde ik eenzelfde geknal even verder aan de kust. Ik neem aan dat het flottielje daar langs voer. Na een uurtje kwam de hele karavaan weer terug, werd er nogmaals luidkeels en versterkt "salve" gedaan en was het afgelopen. Waar het geheel op sloeg is me niet helemaal duidelijk geworden, maar het was boeiend.

Plaatselijke folklore zullen we maar zeggen.

Otters in de Rias (18/7)

Nederlanders die we tegen kwamen in Cangas maakten mij er op opmerkzaam dat het niet Maria was die op de boot werd gehesen maar La Virgen del Carmen, de beschermheilige van de zee. Zij draagt zorg voor de veiligheid van de vissers en andere zeevarenden. Waarvan acte.

Onderweg naar Porto Novo kwamen we weer dolfijnen tegen, maar ditmaal grote. Ze zijn minder nieuwsgierig dan de "gewone" witbuiken, een flink stuk groter en ze springen helemaal uit het water. Zo vielen ze ons ook op. Wij moesten naar hen toe varen, ze negeerden ons. Dat is ook een ander gedrag dan de mee zwemmende kleinere soort die we gewend zijn.

In de haven van Porto Novo woont een stel otters. In de avondschemering zagen we ze tussen de rotsblokken heen en weer scharrelen. Steeds weer kwamen ze boven water. Aan het bellenspoor kon je ze volgen als ze onder de oppervlakte zwommen. Ollie was zeer in ze geïnteresseerd. Net als bij de dolfijnen moest hij er erg bij kwispelen. Hij zwemt graag, maar we hebben hem deze keer toch maar op de kant gehouden. Ik denk niet dat otters goede speelkameraadjes voor hem zijn.

Het mooiste vaargebied aan de Spaanse noordwest kust is wel de Ría de Arousa. We zijn verschillende mensen tegengekomen die hier voor langere tijd hun boot hebben neergelegd, veelal blijken dat Britten te zijn. Het gebied is afwisselend, heeft mooie uitzichten en je kunt er altijd wel een haven vinden waar je naar toe kunt gaan. Eigenlijk is het een soort IJsselmeer. Tel daarbij het feit dat voor de Ría de eilanden Ons en Cies liggen die deel uitmaken van het nationale park Islas Atlánticas en waar je, met vergunning, kunt ankeren en je hebt een ideale vakantieomgeving. Nadeel blijft dat het water behoorlijk fris is. Door de koude golfstroom is nu in juli de watertemperatuur nog niet eens 18 graden. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat de stranden nauwelijks ontwikkeld zijn. De toeristen die je er vindt zijn voornamelijk Spanjaarden, volgens de verhalen vooral afkomstig uit Madrid. Mijn Spaans is niet goed genoeg om dat aan hun accent te kunnen horen. De stadjes hebben vaak oude centra met huizen opgetrokken uit natuursteen. Kenmerkend voor dit gebied zijn de horreos, de stenen graanschuurtjes op palen met een uitstekende ring er omheen om de ratten niet de mogelijkheid te geven omhoog te klimmen. Zoiets als de schijven die je aan de meerlijnen van oude boten kunt vinden, ook bedoeld om knaagdieren tegen te houden. In het water kom je veel mosselwekerijen tegen, drijvende platforms waaronder de mosselen kunnen groeien. Met de boot kun je er tussen door varen maar toen we dat vorig jaar deden werd ons toch wel duidelijk dat dat niet de bedoeling was. Dat zullen we dus maar niet meer doen.

Rondhangen en een invasie van Ieren (22/7)

We zwerven heen en weer tussen Caramiñal, Boira, Rianxo en weer Caramiñal, allemaal haventjes in de Ría de Arousa. Voorlopig ziet het er niet naar uit dat we Cabo Fisterra om kunnen richting A Coruña. De wind staat steeds teveel tegen om de kaap te kunnen ronden of dreigt stormachtige vormen aan te nemen. Ook niet bevorderlijk voor een rustige tocht naar het noorden. Het weer is ook niet echt geweldig. In Cangas hadden we begin van de week nog 30 graden, nu halen we met moeite de 20 en is het bewolkt met zo nu en dan wat regen. Maar het schijnt nu weer te gaan opknappen. We houden moed!

In Caramiñal was deze week nauwelijks meer plek in de haven. Er was een invasie van 52 Ierse jachten die bezig waren met een losvast georganiseerde tocht van Portosin naar Baiona. Er blijkt een innige band te bestaan tussen de jachtclubs van Portosin en Cork. Vandaar deze bijeenkomst. Ondertussen werden in de havens die ze aandeden activiteiten georganiseerd. In Caramiñal stonden bussen gereed om een excursie te maken naar de wijngaarden van de rías baixas-wijn. De avond tevoren had men zich verlustigd aan een barbecue, opgeluisterd met doedelzakken en een folkmeisje begeleid door een contrabas. In elk geval moet het weer hen bekend voorkomen. Het is hier een mooi vaargebied, maar de havenplaatsen zijn niet heel erg interessant, op Baiona, Cangas en Muros na. Maar die liggen respectievelijk zuidelijker en noordelijker.

In de Ría de Arousa is Caramiñal het leukste.

We zijn van plan te gaan verhuizen naar de Ría de Muros. Eerst naar Portosin omdat daar onze gasflessen kunnen worden gevuld met propaan, daarna naar Muros zelf en dan hopen we in de loop van volgende week een gunstige wind te hebben om Finisterre om te gaan. Ik hoop dat we dan ook weer de hoeveelheden dolfijnen zullen tegenkomen die we de afgelopen tijd hebben gezien. Wat zijn dat toch een prachtige beesten.

Ook Spanjaarden houden zich altijd aan de regels (tekst op het bord: "verboden vuil te storten")

De Ría de Muros met op de voorgrond een van de vele horreos

Gasflessen en mijn lievelingsstadje (26/7)

In Portosin konden gelukkig de gasflessen nog steeds gevuld worden. Het is mij nog steeds niet helemaal duidelijk of dat illegaal is of niet. Er schijnt een officiële gasman langs te komen met zijn flessentruck. Maar of hij zelf ook mag vullen.. Laten we ons er maar niet druk over maken.

Portosin heeft een havendame van een jaar of dertig waar alle bezoekers verliefd op zijn. Haar Engels is perfect en zowel de Ieren uit Portosin die we tegen zijn gekomen als de Nederlanders waarmee we in de haven liggen wisten van haar bestaan. Ik heb zelden zo'n vriendelijke administratrice in een haven aangetroffen. De omgeving van het stadje is mooi, de heuvels zijn begroeid met eucalyptusbos. Daarin kun je prachtig wandelen via de aangegeven paden die beurtelings door het bos en door oude dorpjes leiden waar je weinig meer tegenkomt dan blaffende honden op het erf. Het is prima om zo de tijd door te brengen, kuierend over de weggetjes met Ollie beurtelings voor en achter ons snuffelend bij een temperatuur van een graadje of 22.

We hebben tot in de middag op de gevulde gasflessen zitten wachten totdat bleek dat ze allang in de loods van de haven stonden. We zijn meteen naar Muros overgestoken aan de andere kant van de baai.

Muros blijft mijn favoriete Spaanse plaats. De haven is aangenaam beschut en omringd door heuvels met eucalyptusbossen. De havenmeesters, Pedro en Pedro, zijn joviaal en de plaats zelf is een mooie mengeling tussen Spaans toeristisch en bijna middeleeuws authentiek zonder stadswallen. Er is vooral één pleintje met kroegjes, verstopt tussen eeuwenoude huizen, waar ik gek op ben. Het havenkantoor met het bijbehorende sanitair is curieus. Achter een smeedijzeren hek, waar je de sleutel van krijgt, zit een verbouwd woonhuis waar twee douche-wc ruimtes voor mannen en één voor vrouwen in zijn geprutst. Niets in het gebouwtje hoort bij elkaar. De ene

douche bij de mannen is voorzien van een regendouche, volgens mij het prototype, de andere heeft twee aparte ruimtes voor de wasbak en voor de douche-wc. Die is voorzien van een gewone douchekop. Bij de dames zijn twee cabines in één ruimte gebouwd. Die zijn voorzien van douches die ook aan de zijkant water kunnen spuiten. De twee wc's aldaar zijn van multiplex opgetrokken en zo klein dat je je knieën stoot. In de voormalige keuken heeft men de wasmachine neergezet waarbij de droger voor het gemak de helft van het aanrechtblad in beslag neemt. De havenmeester heeft zijn kantoor in een kamertje en de twee resterende kamers zijn voorzien van tweezitsbanken. Het ene heeft ook nog een dressoir waarin de ruilboeken van de haven staan. Alle muren zijn voorzien van schilderijtjes en andere kunstwerken. Het geheel heeft een binnentuintje voorzien van een verlepte ficus en een middeleeuws anker voor de deur. Al met al het boeiendste havenkantoor dat ik ken.

Het havenkantoor

"Mijn" pleintje

Coruña voorbij (30/7)

Op de dag dat we weg wilden gaan uit Muros zat het helemaal dicht. Je kon door de mist de andere kant van de haven niet zien. Geen goed moment om uit te varen dus. Nu is deze kust berucht om zijn mistbanken. We zijn Cabo Finisterre, een stukje noordelijker, drie keer langs gevaren en alle keren hadden we slecht zicht. Dus zijn we nu nog maar in Muros gebleven. De dag erna was de mist opgelost en met een mooi zonnetje zijn we naar Muxia gevaren. Ook daar waren we, uiteraard, al eerder geweest. Het was er drukker dan vorig jaar. Met wandelaars van en naar Santiago de Compostela wel te verstaan, de haven was nog steeds nauwelijks bezet. Er waren

wat Fransen, de Rode Maan van Willem en Eveline en wij. Allemaal profitanten van het passeport escale. Willem kenden we van zijn bezoek in Haarlem begin dit jaar. Hij was toen langs gekomen om dingen te vragen over varen in dit gebied. We waren hen tweeën ook al tegen gekomen in Portosin en Muros. Ondanks de wandelaars blijft Muxia wat sfeerloos en kaal. Je kunt er leuk wandelen en de kerk op de rotspunt, gewijd aan de Virgen de la Barca die er Jacobus uit het water heeft getoverd, is curieus. Jacobus is die heilige waarvan de botjes in Santiago liggen.

Vanwege de weersverwachting voor de komende dagen er op zijn we snel doorgegaan om Coruña te kunnen bereiken en vandaar de noordelijkste kaap van Spanje te kunnen ronden. Er werd twee dagen wind voorspeld en daarna een week kwakkelen. Onderweg trok de wind heel stevig aan naar dik in de 30 knopen bijna achter. We stoven naar Coruña toe.

La (of A) Coruña (ik weet nooit wat het is, volgens mij is het één Spaans en het ander Galicisch) heeft twee jachthavens. De grote buitenhaven hoort al een tijdje tot onze club dus we liggen er met ons passeport zonder te betalen. Sinds kort geldt dat ook voor de Real Club Nautico haven. Daar hadden we eerder voor moeten kiezen. Hij ligt prachtig tegen de stad aan bij de boulevard en het grote plein. Bovendien is hij beschermd en veel gezelliger dan de wat unheimische Marina Coruña.

Jammer dat we de volgende dag door moesten vanwege het weer. Het was zondag dus alles zou dicht geweest zijn, maar toch. Voordat we vertrokken liet ik Oliie uit toen ik vier verkleumde dames in avondjurken tegenkwam, het kippenveld stond op hun blote schouders, feestje gehad!

De lange tocht naar Viveiro begon zonder wind. Na een paar uur kon de motor er af en voeren we verder op het zeil. Weer met de wind recht achter, alleen was hij nu kracht 4 à 5 in plaats van 7 tot 8. Onderweg ronden we de meest noordelijke kaap van Spanje, het Punta Estacia de Bares. Deze kust is berucht om zijn woelige zee, nou, dat klopt. We zijn zelden zo door elkaar geschud als in de 12 uur dat de reis duurde. Dat gold dan vooral rond de kapen waar verschillende stromingen elkaar tegen werken.

Maar nu liggen we in Viveiro. De Spaanse noordkust is nu echt bereikt.

Ribadeo (3/8)

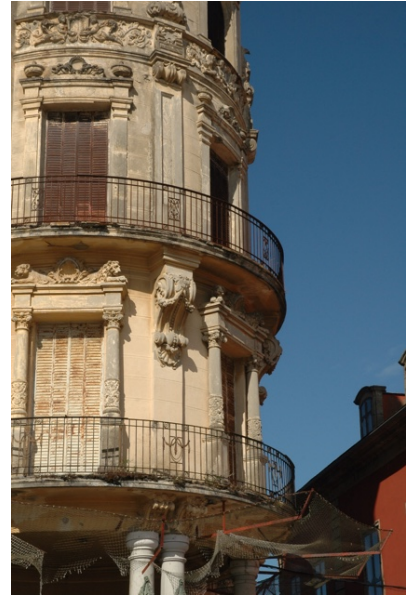
Het menselijk geheugen werkt op een vreemde manier. Toen we gisterenavond aan het wandelen waren langs de kust bij Ribadeo kwamen we een bordje tegen bij het oude fort dat de riviermond al eeuwenlang bewaakt. We werden gewaarschuwd voor de "foso". Ineens kwamen de zinnen uit Caesar's "de Bello Gallico" weer boven over de aanleg van kampementen van het Romeinse leger en het graven van een fossa, een slotgracht er omheen. Ik vermoed alleen dat zij geen waarschuwbordje zullen hebben neergezet opdat de Galliërs er niet in zouden vallen.

Nog een vreemd staaltje: in Viveiro zochten we naar hondenvoer. Ineens wist ik dat er een dierenwinkel zat op het rijtje bij de bakker achter het gezondheidscentrum. Toen we de laatste keer daar waren hadden we geen hond, toch wist ik de winkel te vinden. En dat allemaal terwijl ik denk dat met het ouder worden je geheugen achteruit gaat. Ik kan tenminste regelmatig niet op namen van plaatsen komen waar we geweest zijn.

Ribadeo herinnerde ik me in elk geval wel. Het plaatsje achter de hoge verkeersbrug met zijn lift de bovenstad in en dan het straatje dat naar het gedelapideerde oude gebouw leidt. Naar ik begrijp was het ooit de bibliotheek. Om de vallende stenen op te vangen hangen er halverwege netten voor de veiligheid van passanten. In de stad begint men weer met het opknappen van gebouwen na de crisis. Ondanks dat staat er nog steeds veel te koop of te huur en vind je er flink wat vervallen huizen. Maar het herstel is er.

Aan de haven is er van crisis, voorbij of niet, weinig te merken. De Club Nautico is sinds kort "Real", gezien het speciaal er boven aangebrachte bordje. Het havenfront is levendig. We hebben weer lekker vis gegeten in ons restaurantje uitkijkend over de steigers. Ondanks de mooie omgeving is het weinig toeristisch. De enigen die je tegen komt zijn Spanjaarden, behalve natuurlijk de Franse bootbezitters die gebruik maken van hun passeport. Vaak zijn ze te herkennen aan de Bretonse vlaggetjes in de mast. We varen op met een Franse motorboot. Drie dagen geleden haalden ze ons in en toeterden vriendelijk. Pas vandaag viel het kwartje: dat zijn de mensen met het kleine hondje die we sinds Muros al een aantal keren zijn tegengekomen. In

iedere haven begroetten we elkaar al met een handdruk, de Franse gewoonte. We weten nu ook welke boot er bij hoort.
Ik vraag me af wanneer we gaan zoenen.

De lift naar de stad en de bibliotheek (?)

Moord ? (5/8)

Cudillero is een tegen de rotsen op gebouwd vissersdorpje. De huizen zijn rond een kleine kom opgetrokken. Om de voordeur te bereiken moet bijna de hele bevolking steile paadjes en trapjes op. Bepaald geen rolstoelvriendelijke ambiance dus. Beneden aan het centrale pleintje met de lonja, de markthal waar voornamelijk vis wordt aangeboden, stikt het van de cafeetjes en restaurantjes met gekleurde parasols. In dit gedeelte van Spanje komen we voor het eerst weer sidrerias tegen. Cider blijkt toch vooral een drank die in Asturië en Baskenland wordt gedronken (en in Ierland, maar dan hebben we het over Magners, mijn favoriete warmweerderank).

Er is in Cudillero geen steiger voor bezoekende jachten. Je wordt verondersteld vast te maken aan drijvende boeien en met je bijboot naar de kant te gaan. Tot voor kort lag je er gratis. Dat blijkt veranderd. Er kwam een havenmeester met een bootje langs om € 25 liggeld te innen. Ik was een beetje beduusd dus ben ik vergeten om te vragen of ze dan nu wel wc's en douches hadden. Die waren er namelijk vorige keer niet. Een cursus behulpzaamheid had de man niet gevolgd. Toen een Franse boot aan het stuntelen was met de boei en duidelijk niet wist hoe die moest worden gebruikt draaide hij zich om en pakte zijn telefoon. Hij keurde het geheel geen blik waardig.

Vanaf de haven loopt een tunnel door de berg langs een riviertje. Misschien was het tevens een open riool, dat kan ik me niet herinneren, in elk geval stonk het niet erg. Als je die gang een kilometer volgt sta je ineens in de bovenstad, vlak bij de supermarkt en het busstation. We wilden bij de wandeling met Ollie natuurlijk die weg nemen. Dat lukte niet. Voor de ingang van de tunnel stond een plastic hekje voorzien van blauwwitte politie-afzetlinten. Ik heb misschien te veel detectives gelezen want ik vraag me nu al de hele tijd af wie er vermoord is.

In Gijon (8/8)

De verschillende provincies van Spanje hebben duidelijk een andere sfeer en andere gewoontes. In Galicië vallen de horreos, de stenen graanschuurtjes op, in Asturië kom je die helemaal niet meer tegen. Daarentegen is cider in Galicië nergens te koop, ook niet in de supermarkt en hier

word je er mee doodgegooid. Dat gooien gebeurt dan voornamelijk van grote hoogte uit de fles in het glas om de drank zuurstof te geven. Dat komt de smaak ten goede heb ik me laten uitleggen. Naarmate de avond vordert belandt er steeds meer drank op straat, mede omdat het vocht uitsluitend in driekwart literflessen wordt geserveerd en volgens het etiket 6,9% alcohol bevat. De straten rond de sidrerias zijn plakkerig van de gemorste cider. Gelukkig komt er vroeg in de morgen steevast een sproeiwagen langs die de zaak weer ontplakt. Dat valt helemaal op: het feit dat de straten schoon zijn. Zodra het licht wordt komen de bladblazers en de veeg- en sproeikarren langs. Waar het de vorige avond nog een troep was met notenschillen, chipszakjes, flesjes en sigarettenpeuken blinkt alles snel weer. Na enige tijd vallen alleen nog de plasjes water op die in de naden van de flagstones van het trottoir staan. En daar overheen laat ik dan om een uur of half acht Ollie uit.

Ook overdag vind je nauwelijks hondenpoep in de straten. Bijna alle hondenbezitters hebben aan hun uitlaatriem een containertje met poepzakjes hangen, meestal in de vorm van een botje. Op straat zie je wel de vegen van de plekken waar de hondendrollen hebben gelegen. Vooral Ollie laat nog al wat achter. Hij had zoveel diarree dat we langs een dierenarts zijn gegaan. Die constateerde inderdaad enge beesten in zijn darmen. We hebben een recept voor een kuur gekregen en moesten daarmee naar de apotheek, de veterinaire kliniek had geen medicijnen. Toen ik het recept afgaf moest ik me legitimeren. Het stond weliswaar op Hannekes naam, maar mijn verlopen id-kaart werd geaccepteerd. De rekening was gigantisch: € 1,76.

Ribadesella (10/8)

De havenkom van Ribadesella wordt gedomineerd door de toppen van de Picos d'Europa, het gebergte langs de kust van Asturië. Het uitzicht vanaf de boot is schitterend. Twee jaar geleden zijn we hier ook geweest, toen hebben we in de bergen gewandeld. Dat doen we dit jaar niet, we beperken ons tot een tweetal tochtjes in de omgeving van de stad. Er zijn verschillende routes gebaliseerd, zoals de Fransen dat zo mooi noemen. De eerste werd met een rood pijltje aangegeven. Op de lantarenpalen aan het begin van de wandeling troffen we rode stippen aan. We dachten aan een markering totdat op een boom in dezelfde verf "fuck" was geschreven. We hebben geconstateerd dat dat niet van overheidswege kon zijn gebeurd. Dat klopte, verderop stond weer een pijl.

De invaart van de Sella, de rivier waar het stadje zijn naam aan ontleent, is ruig. Tel daarbij dat er nogal wat ondiepten rond de vaargeul liggen en je begrijpt waarom je alleen een uur of twee voor hoogwater kunt arriveren. Vertrekken moet je er kort na doen, dan is de stroom nog niet al te sterk. De uitstromende ebstroom en de golven richting strand zorgen voor flinke brekers bij het uitvaren. Het stadje zelf is lieflijk toeristisch, mede door de grotten met hun prehistorische rotstekeningen. Die hadden we al bekeken, je schijnt er ruim van tevoren voor te moeten reserveren en bovendien mag Ollie niet mee, dus geen tweede keer.

Daarom wandelen we gewoon rond. De volgende dag met het boemeltreintje een stukje de bergen in en vandaar weer terug. Als je langs een riviertje loopt door de eucalyptusbossen en boven op een rand uit komt met uitzicht op de rivier waan je je in het hooggebergte. Dat is voor ons een bekend gevoel. En natuurlijk een prima afwisseling na het voortdurende varen van de afgelopen weken.

Hoewel, morgen kiezen we weer het ruime sop.

Ribadesella

Een prachtig uitzicht (12/8)

San Vicente de la Barquera, weer zo'n prachtige naam, wordt gedomineerd door twee dingen. Aan de horizon liggen de Picos d'Europa met zijn 2600 meter hoge toppen en achter de middeleeuwse brug liggen het Castelo del Rey, in de 16e eeuw gebouwd door Alonso III met de bijbehorende imposante kerk. Ook hier tref je weer tientallen wandelaars aan die naar Santiago lopen. Bij de kerk is een hospice waar veel wordt overnacht. Onder aan de kasteelmuur zagen we bij zonsondergang mensen illegaal een tentje opzetten en de cafeetjes in de stad bieden menu's "pelegrino" aan. Als je voor de brug aan de nieuwe ankerballen gaat liggen en richting stad kijkt, kost het weinig verbeeldingskracht om je in de 16e of 17e eeuw te wanen.

De invaart richting stad is smal en de ruime baai mag alleen bij hoog water die naam hebben, hij is zeer ondiep. Er is geen haven met plek voor passanten dus je hebt de keuze tussen ankeren en aan de genoemde ankerballen te gaan liggen. In eerste instantie hadden we het anker uitgegoid. Dat kostte nog flink wat puzzelen want je kunt niet in de vaargeul gaan liggen en direct er naast valt het droog. Bij een rondje kijken liepen we zelfs nog even aan de grond. Uiteindelijk lagen we maar wel met twee ankerballen van locale vissers binnen onze draaicirkel. Ze waren er niet, maar.....

Toen ik naar het stadje liep zag ik nieuwe bezoekersplaatsen. We hebben het anker opgehaald en zijn daarheen verhuisd. Intussen was de stroom toegenomen tot bergbeek-achtige proporties. Enkele uren later, toen hij gedraaid was, bleek dat de boeien niet zo erg goed waren neergelegd. Door de stroom dreven onze burens, een Nederlands zeiljacht en wij tegen elkaar aan. De opvarende, een bekakte pensionado, type bedrijfsmanager, gaf ons meteen de schuld. Voor enige communicatie behalve verwijten was geen ruimte. Door de afnemende stroom, het vastzetten van ons roer, extra stootwillen en nog een lijn aan zijn boot was het probleem opgelost. Maar ik denk toch dat een beter ontwerp van de ligplaats wonderen had kunnen doen.

De havenmeester, die € 17 kwam beuren voor het liggen aan de boei, vertelde dat de aanlegplaatsen er sinds een maand waren. Sanitair is er niet, water en elektriciteit te verkrijgen aan de gewone kade. Dat van dat water snap ik, maar hoe neem je stroom mee als je dertig meter van een stopcontact af ligt? Ik heb een beetje het gevoel dat ze even snel geld willen verdienen aan een aantal passanten.

Maar het uitzicht vergoedt alles.

San Vicente de la Barquera

De havenmeester van Laredo (14/8)

Hij spreekt alleen maar Spaans, weet dat jij dat niet spreekt maar kletst je desondanks de oren van je kop. En het gekke is: je kunt hem helemaal volgen. Hij vertelde me dat er een mannetje naar de bank moest lopen om de betaling met de bankpas te doen toen de pinautomaat wat langzaam was. En dat dat met het vliegtuig sneller was. Hij was ook in "Gaarlem" geweest, daar woonde een kennis van hem. Je moet de stekker van de walstroom altijd erin stoppen voordat je de schakelaar omzet en opletten dat de kabel niet in het water komt want dan kan de aardlekschakelaar uitslaan. De wifi heeft geen wachtwoord nodig maar de verbinding is slecht en het kaartje waarmee je het hek van de steiger kunt openen mag je in de brievenbus stoppen als het kantoor nog niet open is, dat wil zeggen als je vóór negen uur zou willen vertrekken. En dat allemaal zonder een woord in een gemeenschappelijke taal. Trouwens, naar het toeristenbureau hoefden we ook niet, ik kreeg alle folders in mijn handen gedrukt en mij werd verteld waar de wasserette zat.

De haven van Laredo is veel voller dan de vorige keer dat we er waren. Ze hebben nu alle bezoekers op één plaats geconcentreerd en dat maakt het een stuk gezelliger. Het stadje zelf is sfeervol, dat wil zeggen het historische gedeelte met de uit de 13e eeuw daterende kerk boven de smalle straatjes met hun tapasbars en andere eettentjes. Het zit een beetje verstopt achter een nogal flatterig strand en een paar straatjes met sombere betonhuizen. In de omgeving kun je weer prachtig wandelen via de uitgezette routes die ons natuurlijk door de havenmeester waren vertrekt. Wat zou je moeten doen zonder zo'n man?

Verwarring in Bilbao (15/8)

In Bilbao zijn we eerst in de verkeerde haven gaan liggen. RC de Abra de Getxo van het passeport escale blijkt niet Marina Getxo te zijn maar Real Club Marítimo del Abra. Om het geheel nog wat duidelijker te maken heet de ene haven in onze pilot Getxo en de andere Las Arenas. Wij dachten dat we weer naar de plek toe moesten waar we twee jaar geleden ook waren geweest en dat die was toegetreden tot de club. We hadden het kunnen weten: op onze contactpoging via de marifoon volgde, evenals toen, een oorverdovend stilzwijgen. Dus dan de boot maar aan de steiger bij de dieselpomp gelegd. Het kantoor was dicht, het is tenslotte Maria hemelvaart en sprookjes moet je zo nu en dan vieren. Met veel moeite kon ik de lunchende havenmeester vinden in een ruimte naast de toiletten. Hij vond het heel gewoon dat je geen antwoord geeft als je dienst hebt, het was tenslotte een feestdag en om drie uur was hij weer beschikbaar. Bij Maria's gratie mochten we in een box aan de J steiger gaan liggen. Even na drieën ben ik gaan inschrijven. Toen ik mijn passeport escale toonde werd mij te verstaan gegeven dat dat niet geldig was. Dat was voor de haven aan de andere kant van de baai. We zijn vertrokken. Deze haven stond bekend als duur, in onze herinnering was de service ook matig en als je dan gratis op een andere plek kunt liggen is de keuze snel gemaakt. Bovendien ligt de Real Club Marítimo veel leuker. We waren niet alleen in onze verwarring. De Franse boot die even ervoor op de J steiger was gaan liggen stak ook over. Zij hadden de informatie van de website van het passeport eveneens verkeerd begrepen. De havenmeester van de RCM beantwoordde de marifoon wel, hij spreekt wel Engels. Hij is wel vriendelijk en behulpzaam. Ook is er wel een internetverbinding en lig je mooier. Het zwembad schijnt inbegrepen te zijn, maar daar is het weer nu even niet naar. Het sanitair moeten we nog bekijken. Maar zelfs als dat tegenvalt blijf ik tevreden.

Een transbordeur, fascistoïde beelden en een lief plaatsje (17/8)

De transbordeur van Eiffel in Bilbao is een boeiend bouwwerk. Tussen twee pilaren hangt een pont aan staalkabels een aantal meters boven het water. En dan maar "heen en weer, heen en weer...". Er bestaan nog negen van deze constructies in de wereld. Drie ervan hebben we gezien: in Rendsburg aan het Kieler kanaal, in Rochefort en deze. Hij voorziet duidelijk in een behoefte want aan het begin van de avond was het heel erg druk met voetgangers die naar de andere oever wilden. Ook is er plaats voor drie auto's maar die waren er niet iedere keer. Als je van de haven naar de transbordeur loopt kom je langs een beeldengroep uit 1939. Hier wordt de strijd van Bilbao tegen het water, in de persoon van Neptunus, verbeeld. Ook de industrie, gepersonifieerd door een nors kijkende man met een tandwiel op schoot en de visserij, een man met net, zijn aanwezig. Boven dit alles torent de hotemetoot uit die niet alleen de stad heeft bestierd, maar bovendien dit wangedrocht persoonlijk heeft ontworpen. Iedere keer is het weer opvallend hoe totalitaire regimes via protserige sculpturen hun eigen grootsheid moeten bewijzen. Je zou bijna gaan denken dat ze niet zo zelfverzekerd zijn als ze willen doen voorkomen. Voor mij is een beeldenstorm hier op zijn plaats.

Over een spiegelgladde zee zijn we naar Bermeo gemotord. Dat is een lieflijk vissersplaatsje dat tegen een heuvel ligt opgebouwd. De huizen rond de haven zijn pastelkleurig geverfd en de straatjes boven hebben de typisch Noord Spaanse uitstraling. Smal, met balkonnetjes vol wasgoed en met kinderhoofdjes geplaveid. De haven is kort geleden toegetreden tot de club. Daarvoor heeft men acht bezoekersplaatsen aan vingerpieren aangelegd. Het sanitair bestaat uit een gender neutrale wc-douche combinatie van het type roestvrijstaal-zelfreinigend, zoals je ook in parken nog wel eens wilt tegenkomen en waar je dan een euro in moet stoppen. Wij kregen tegen deposito een toegangssleutel. Het is maar goed dat er niet teveel bezoekerssteigers zijn anders moest je waarschijnlijk erg lang wachten.

We wachten nu op een goede wind om naar het noorden te gaan. Tot die tijd sukkelen we langs de kust. Mede omdat je hier mooi schijnt te kunnen wandelen blijven we een dag over. Maar dat

kunnen er ook twee worden. We houden de weersverwachting in de gaten. En anders gaan we nog een klein stukje naar het oosten.

De transbordeur en de overwinning van Bilbao op Neptunus

De paden op.... (20/8)

Zumaia is niet het meest aantrekkelijke plaatsje waar we gelegen hebben. Het heeft een klein historisch centrum maar de lage flats langs de rivier en langs het invaartkanaal domineren. De omgeving daarentegen is schitterend. Dat geldt voor de gehele kust. De Picos d'Europa, meer naar het westen, gaan via iets lagere bergen langzaam over in de Pyreneeën. En daar varen wij langs. Al dagen hebben we vanaf zee uitzicht op de rotsachtige kust en de achterliggende toppen. Op dit moment is het meestal helder hoewel soms in de ochtend de bergen verstopt zitten in de wolken.

Natuurlijk nodigt dit landschap uit tot wandelen. Dat doen we dan ook steeds als we een dag overblijven. Ook vandaag weer. Twee jaar geleden hebben we de vijf mijl van Getaira naar Zumaia gevaren met een onverwachte windkracht zeven tegen, nu zijn we het kleine stukje over land heen en weer gelopen door de heuvels. Op de heenweg konden we de GR volgen, op de terugweg de route naar Santiago de Compostela. Ook hier valt weer op wat een een industrie die pelgrimsroute is geworden. Ik ben vandaag meer dan honderd mensen tegen gekomen die met hun rugzak op de gele pijlen richting het bedevaartsoord volgden. Langzamerhand lijkt het zo te zien meer op een vakantietripje dan op de spirituele zoektocht die de route ooit geweest moet zijn. Overal langs het aangegeven pad zie je bordjes staan met aanduiding van overnachtings- en eetplekken. Wat ook opvalt is hoeveel mensen een Jakobsschelp met de rode staf erop aan hun rugzak hebben hangen. Volgens mij horen die uitgereikt te worden als je de kerk in Santiago hebt bereikt. Het maakt anders een beetje de indruk alsof je het elfstedenkruisje in Bartlehiem hebt gekocht en het naar de Bonkevaart gaat brengen. Maar misschien ben ik te kritisch. In Muxia, een aantal weken terug, luisterde ik een gesprek af van een aantal Amerikanen die ook hun camino hadden gelopen. Zij spraken van een "life-changing experience".
Laten we het daar maar op houden.

De Gironde (24/8)

Na een nacht doorvaren zijn we in Port-Médoc beland aan de zuidoever van de Gironde. De weersvooruitzichten waren eindelijk goed voor een oversteek van Spanje naar Frankrijk. Bovendien was de verwachting dat de wind in de loop van de nacht nog wat zou ruimen waardoor hij schuin achter zou komen staan. Dat viel tegen. We hebben de hele tijd scherp moeten varen. Dat betekent dat je schuin gaat en moet boksen tegen de golfslag. En dat betekent dan weer dat je niets kunt warm maken of koken en dat slapen ook erg moeilijk gaat. Uiteindelijk arriveerden we na 36 uur en met allebei een uur of drie slaap in Port-Médoc. We kwamen wel prachtig op het tij de Gironde op. Dat is van belang want de stroming is er moordend.

Ollie voelde zich ellendig omdat hij die hele tijd niet gepoept had. Maar dat kon hij gelukkig nu wel. Port-Médoc is een haven met alleen een aantal toeristische gebouwtjes er omheen. Voor boodschappen moet je een paar kilometer verderop zijn in le Verdon. Maar ze hebben er wel Affligem blond, weer eens lekker na al het Spaanse bier.

De kop van de landtong die eindigt in Point de Grave is bosrijk en heeft een prachtig zandstrand. Dat strand loopt langs de westkust naar het zuiden, bijna tot aan de Spaanse grens. Het is waarschijnlijk een van de stilste stukken van Frankrijk, slechts onderbroken door het estuarium bij Arcachon. Voor boten zoals wij die langs de kust willen varen is er een probleem: het Franse leger schijnt nog niet zo goed te kunnen schieten, dus moeten ze het bij deze kust oefenen. Dat betekent dat je 35 mijl uit de kust moet blijven. Gelukkig nemen ook de soldaten vakantie. In augustus trainen ze niet. Wij konden daardoor in een rechte lijn van Zumaia naar Point de Grave varen.

En nu zijn we dus in Frankrijk. De komende tijd gaan we vakantie houden en langzaam langs de leuke haventjes die deze kust rijk is naar La Roche-Bernard varen.

Ik zal er verslag van doen.

Problemen met de mast, het hondje en een lelijke stad (24/8)

In Port-Médoc viel het me op dat er alweer een streng van de stuurboord stag los was. Voor niet zeilers: de stagen houden de mast overeind, het zijn gevlochten staalkabels waar bij harde wind enorme krachten op komen te staan. Ze moeten dus heel erg sterk zijn. De Uship, een van de vestigingen van de grote Franse watersportketen, kon hem de volgende morgen repareren. Dat is dus ook gebeurd. Ze hebben meteen de stagen wat vaster gezet. Ik vertrouwde het niet helemaal, ik vond dat ze door de mannen op Menorca wat te los waren gemonteerd.

Ollie zit al een week ontzettend te krabben en heeft daardoor wondjes bij zijn voorpoten. We zijn bij een dierenarts langs geweest die heeft geconstateerd dat hij een infectie heeft. Dus maar weer een zalfje en pillen. Je blijft naar de dokter lopen met zo'n beest, eerst had hij een enge microbe in zijn darmen en nu dit weer. Laten we hopen dat dit alles was.

Wij denken altijd bij platgebombardeerde steden aan Rotterdam. De geallieerden konden er ook wat van. Op 5 januari 1945 hebben ze Royan helemaal verwoest. En passant hebben ze ook nog even voor het eerst napalm uitgetprobeerd. Het gevolg: 441 doden en een sfeerloos centrum anno 2017. Als monument staat er een opvallende betonnen kerk, gebouwd door Guillome Gillet. Helaas valt die nu ten prooi aan betonrot. Men restaureert. Zoals gezegd, de stad is niet om over naar huis te schrijven, dat doe ik dus maar niet.

La Tremblade (26/8)

Van vriend Frits moesten we vooral naar la Tremblade. Het is volgens hem een lief dorpje waar men leeft van de oesterteelt. Beatrix schijnt er haar oesters te kopen. Er is alleen een probleem: de haven is moeilijk bereikbaar voor boten met onze diepgang en de doorvaart via het Pertuis de Maumusson, langs de zuidkant van het eiland Oléron, is link. Onze kaart, die normaal niet zo van de losse opmerkingen is, verwoordt het als volgt: This passage should only be attempted near high water and in very calm conditions, preferably following a suitably draughted local fishing boat. If at all in doubt do not attempt this passage. Nu was het weer erg rustig en het liep tegen hoog water dus dat lukte, maar die vissersboot, hoe moet ik me dat voorstellen?

Je vaart op zee naar een Franse vissersboot toe.

"Komt u uit de omgeving?"

"Hoe diep steekt u?"

"Gaat u de geul door?"

"Mogen we achter u aan? En niet te snel varen svp."

"Oh, u gaat naar la Rochelle, dan wachten we wel op een collega van u!"

En dat allemaal in mijn Frans. Ik ben bang dat dit niet gaat lukken.
We zijn doorgevaren naar St. Denis d'Oléron.

Nachtelijke vlootshow in St. Denis

Twee havens van dezelfde organisatie (29/8)

Het maakte niet uit waar we gingen liggen in la Rochelle, beide havens horen tot de club. Dat wil zeggen dat we er met ons passeport escale liggen zonder bijbetalen. Alleen de douche kost een euro. Het verschil tussen de twee is hemelsbreed. La Rochelle heeft een van de mooiste invaarten die ik ken. Van verre zie je de witte Tour de la Lanterne liggen en als je het grote rode baken genaamd Richelieu bent gepasseerd, vaar je tussen de twee bastions door die de binnenhaven al sinds eeuwen bewaken. Daarachter ligt het bassin met een steiger voor bezoekers. Je ligt dan aan de boulevard, op het tij, waardoor je twee maal per dag óf tegen de kade opkijkt, óf op dezelfde hoogte ligt. De weg langs het water is autovrij gemaakt en dus een flaneergebied voor mensen die tussen de terrasjes en het water door slenteren. Het geheel wordt opgeleukt met straatartiesten, zangers met gitaar en een in de lucht zwevend levend standbeeld. Het enige nadeel van deze ligplaats is dat het sanitair zich aan de andere kant van de kom bevindt, waardoor je met je

handdoekje een paar honderd meter moet wandelen om te gaan douchen. Gelukkig was het niet druk met bezoekende boten want er zijn slechts twee douches. Nu hebben we daar over het algemeen toch vrij weinig last van want wij douchen altijd voordat we naar bed gaan en dat blijkt ongebruikelijk te zijn.

De stad zelf is levendig. Het is geweldig om door de smalle winkelstraten te zwerven naar de oude marché met zijn groente en fruit en verkoeling te vinden onder de bogen van de oude huizen. Als je over de oude stadsmuur loopt kom je ineens de vroegere slotgracht tegen. Het is een oase van rust in de drukte er omheen. Vorig jaar hebben we er zelfs bevers gezien. Het watertje ligt zo verstopt dat we op een wandeling van een paar kilometer nog geen tien mensen zijn tegengekomen. En dat terwijl je boven je het geluid van auto's hoort, gedempt door de bomen en struiken.

Men is bezig het gebied rond de oude haven op te stoten in de vaart der volkeren. Maar dan wel met respect voor de historie. De oude verroeste ringen voor de meertouwen, die in de loop van de vele jaren hun spoor hebben uitgesleten in de blokken natuursteen, mogen gelukkig blijven liggen. Les Minimes, de nieuwe jachthaven buiten de stadsmuren daarentegen is een sfeerloze botenparkeerplaats. Er is plaats voor duizenden jachten, verdeeld over meer dan zestig lange steigers. Het geheel beslaat een aantal vierkante kilometers. Aan de ander kant heeft het ook zijn voordelen. Wat je ook op botengebied wilt regelen of laten repareren, het kan. Omdat we een aantal onderdelen nodig hadden zijn we er de tweede dag toch maar heen vertrokken, ondanks mijn aversie tegen de massaliteit en het gebrek aan ambiance. Maar die komen we wel weer tegen in St. Martin de Ré, onze volgende bestemming.

La Rochelle, gezien vanaf de boot in de vieux port

Île de Ré (31/8)

St. Martin de Ré is geheel volgens het ontwerp van Vauban gebouwd. De 17e eeuwse fortenbouwer heeft de haven met het dubbele bassin ontworpen in opdracht van Lodewijk XIV, samen met de citadel en de stadsmuur. In het oude militaire garnizoen bevindt zich nu een gevangenis, ironisch genoeg uitkijkend op de Place de la Liberté. In de oude stadgracht tussen de dubbele stadsmuur staat geen water meer. Je kunt er wandelen langs grazende ezels waarbij je onder de oude ophaalbrug door loopt. Sommige poorten zijn nog intact, elders heeft men nieuwe wegen aangelegd om de stad te ontsluiten.

Rond de haven is het toeristisch druk. In tegenstelling tot andere oude stadjes is dat hier niet relaxt. De kinderhoofdjes worden bewandeld door hordes Britten en de zijstraatjes zijn zo druk dat je er bijna niet door kunt komen, zelfs op een doordeweekse dag en ondanks het feit dat het seizoen afgelopen is. Mille Sabords!.., de enige winkel ter wereld die geheel gewijd is aan Kuifje, staat vol met mensen en ook de overdekte markt is bomvol. Je krijgt de indruk dat er verwoede pogingen worden gedaan de bezoekers een poot uit te draaien. Om een idee te geven: tonijn kost er € 35 per kilo, bij de vishandel in de supermarkt € 19, olijven zijn er de helft duurder en 6 euro voor een pond aardbeien vind ik ook niet goedkoop. Ook de terrasjes vragen woekerprijzen. Kortom, het is een mooi plaatsje, maar wel erg commercieel uitgebaat.

Het eiland Ré is vlak, groen en wordt doorsneden door een fietspadennet. Daar is men wel érg trots op, naar mijn gevoel niet helemaal terecht. Overal word je als fietser verondersteld voorrang te geven en af te stappen en het plaveisel is zo hier en daar niet echt berekend op fietsbanden. De folder van het toeristenbureau met fietsroutes geeft veiligheidsvoorschriften. Fietsen moeten twee remmen hebben en een bel. Verlichting, reflectoren en een geel wegwerkershesje zijn verplicht in de avonduren, een helm wordt aanbevolen.

We wilden naar Ars en Ré gaan. Britten vinden de naam nogal lachwekkend, je spreekt de s namelijk gewoon uit. Ars is een lief plaatsje, een stukje noordelijker op het eiland. Het is er veel rustiger dan in St. Martin. De invaart valt droog dus je kunt er alleen bij hoog water aanlopen. Op dit moment is de coëfficiënt, de indicator voor het getijdenverschil, erg laag. Dat wil zeggen dat het water weinig zakt, maar ook niet veel stijgt. Wij kunnen er dan hoogstens tussen een half uur voor en na hoogwater naar binnen. Dat riskeren we maar niet. Dan maar in St. Martin wachten op een gunstige wind om verder naar het noorden te zeilen.

De stadsmuur, de poort, het fietspad en de gevangenis

Het seizoen is afgelopen (4/9)

De bus rijdt niet meer. De slijter en de vishandel zijn op maandag gesloten. De slager is alleen nog 's-morgens open en met ingang van komend weekend houdt ook het toeristenbureau het voor gezien. De haven van St. Martin heeft zijn prijs verlaagd en de openingstijden van het kantoor aangepast. Het is september.

Bourgenay, onze huidige ligplaats, is eigenlijk Talmont Saint Hilaire aan zee. Het bestaat bijna alleen uit een vakantiepark en de haven. Voorzieningen zijn er niet of nauwelijks. De haven heeft een aantal restaurantjes en een werf waar je alles aan je boot kunt laten doen maar een redelijke supermarkt is niet te vinden. De plaatselijke Proxi aan de weg naar het achterland is wat zielig. De schappen zijn half leeg en het geheel maakt een Schlecker-achtige indruk met goedkope stellingen en te weinig licht. De fietsenverhuurder van het park blijft optimistisch, hij heeft meer dan honderd fietsen buiten staan, keurig in gelid, enkele tientallen met aanhangers om kleuters in te vervoeren. Jammer dat de scholen zijn begonnen, de gezinnen zijn naar huis. De ramen van de kruipdoor-sluipdoor drierdiepings-appartementen zijn bijna allemaal afgedekt met witte luiken. Je treft er alleen nog een aantal pensionado's aan en een paar stellen zonder kinderen.

Voor ons is het zalig rustig. De omgeving is mooi en er loopt een wandelpad langs de kust. Het maakt deel uit van een aantal uitgezette rondjes. Prima om met de hond te lopen dus.

We hoppen langzaam langs kleine haventjes naar onze winterberging. Steeds komen we dezelfde mensen tegen die, net als wij, richtig Morbihan varen. Veelal zijn het Britten. Iedere keer wensen we elkaar weer "see you on the Vilaine" toe. We doen lekker rustig aan. Morgen naar Sables d'Olonne, wat inkopen doen voor de boot en eten bij Fleurs de Thyme, ons favoriete restaurantje. We hebben nog even vakantie.

Rare gewoonten (7/9)

Franse boten hebben vaak een Europese vlag naast hun Franse hangen. Dat getuigt, zeker in deze tijden van Brexit, van een internationaal gevoel. Des te vreemder is het dat ik vandaag op het buskaartje van € 3 de mededeling aantrof: "soit 19.68F". Bij busmaatschappij Oléane die het transport verzorgt in en rond Sables d'Olonne is het blijkbaar niet doorgedrongen dat die franc al meer dan zestien jaar niet meer bestaat en dat je toch zelfs van bejaarden niet kunt verwachten dat ze nog steeds in die munt rekenen. Of zou het hier een verkapte steunbetuiging betreffen aan Marine LePen, die immers terug wil naar de Franse franc?

Het is slechts een voorbeeld van de vreemde en veelal boeiende eigenaardigheden die je tegenkomt als je door andere landen rondreist.

In Frankrijk schijnt men nauwelijks allergisch te zijn voor gluten. Spaanse supermarkten hebben speciale schappen voor alle producten die dit gif niet bevatten en alle pakjes chorizo en ham verzekeren je dat het er ook echt niet in zit. Dat lijkt me ook sterk, gluten zijn volgens mij dingen die in granen zitten en niet in vlees, maar ik geef toe: ik ben geen expert en bovendien nergens allergisch voor. Op de verpakkingen van Franse vleeswaren ontbreekt de waarschuwing, zelfs op de chorizo, terwijl die toch van het Iberisch schiereiland afkomstig is of zou moeten zijn.

Het is me ooit opgevallen en daarna alleen maar bevestigd: Britten wensen elkaar nooit een smakelijke maaltijd toe. Misschien komt dat doordat ze geen eettraditie hebben of slecht koken. Fransen daarentegen roepen te pas en te onpas "bon appetit!". Gisterenavond hebben we gegeten in Fleurs de Thyme, ons favoriete tentje in les Sables d'Olonne. We werden onder andere bediend door een uiterst vriendelijke jongen die informeerde waar we vandaan kwamen. Daarna moest hij zijn kennis van het Engels showen. Toen hij het nagerecht bracht wenste hij ons "Enjoy!".

Over een clash of cultures gesproken.

Herfst (12/9)

Al een aantal dagen is het erg winderig. Op Île de Noirmoutier zijn we overgebleven omdat de wind boven in de dertig knopen zat (windkracht 8) en voor morgen wordt in Pornic, onze huidige ligplaats zelfs windkracht 9 verwacht. Gelukkig komt hij uit het westen en ligt de haveninvaart aan de oostkant. Onze ervaring twee jaar geleden was dat het dan in de haven erg rustig blijft dankzij de gigantische kademuur die de afgemeerde boten beschermt. In l'Herbaudière, op het eiland was het de afgelopen twee dagen behoorlijk hobbelig omdat daar de havenmond last heeft van de inlopende golven. Hij ligt dan ook op het noordwesten. Op maandag, bij die windkracht 8, is er geen enkel schip de haven in- of uitgevaren. Zelfs de vissersschepen bleven liggen. Het idee dat het herfst is wordt nog versterkt door de voortdurende wisseling van pikzwarte luchten en stralende zon. De hemel is een voortdurende spel van blauw en donkergrijs, heel vaak voorzien van een regenboog als er weer eens een buitje valt. Iedere keer als het droog is genieten we weer even. Vandaag was er een klein weergaatje waardoor we mooi de Baie de Bourgneuf konden oversteken. Het was zeilen met een mooie golfslag en een mooie wind achter, voor een groot deel "melkmeisje". Voor de niet-zeilers: melkmeisje zeilen betekent dat je je zeilen over verschillende kanten hebt staan. Dat kan alleen als je de wind recht achter hebt. Deze "boerinnenmutsstand" heet in het Engels trouwens "butterfly" maar ik vind melkmeisje veel mooier. Pornic is een ontzettend leuk plaatsje. Als je over het flagstone voetpad bij de inham loopt naar het stadscentrum kom je langs het kasteel van Blauwbaard. Jammer genoeg is het privé-eigendom en dus niet bezoekbaar. De mini-zeearm valt bij laag water droog. Overal liggen boten die met hun kiel in de modder zijn gezakt. Alleen in het diepste stuk staat nog een paar centimeter water. Langs dit deel van de Franse kust is het getijdenverschil weer flink. Bij springtij is het een dikke vijf meter. Eergisteren liepen we l'Herbaudière aan op laagwater springtij. Ik heb de haven gebeld om te vragen of we er in konden. Dat zou volgens hen net moeten kunnen. Met het zweet in mijn handen heb ik Chirripo door de smalle vaargeul gestuurd, opzij gezet door een stevige dwarsstroom. Natuurlijk liep alles goed, maar dit soort omstandigheden blijft spannend. Morgen wordt er, zoals gezegd, veel wind verwacht. We gaan maar een stuk wandelen. En dan maar hopen dat we het een beetje droog houden.

Pornic met het kasteel van Blauwbaard

Op de markt (14/9)

In Pornic is het markt op zondag en donderdag. Dan staan de kooplui met hun vlees, vis en groenten in de overdekte "halles" en op het parkeerterrein er voor. In de straatjes er omheen staan de kramen met olijven, lederwaren en snuisterijen. De op andere markten alom tegenwoordige kramen met kleding ontbreken hier geheel. Dat geldt ook voor de Afrikanen die steeds meer hun zonnebrillen, tassen en illegaal gekopieerde cd's op een vaste plek proberen te verkopen. Daarin zie je een duidelijke verschuiving van de letterlijk ambulante handel naar één vaste plek. Maar hier dus nu even niet.

Markten in Frankrijk zijn in ieder dorp aan te treffen. In de kleinere plaatsen heeft de markt de functie van winkelcentrum. De bewoners kopen er zo te zien veelal hun kleren, waarschijnlijk bij gebrek aan plaatselijke H&M. Ook schoenenkramen kom je er erg veel tegen. In grotere plaatsen ligt de nadruk meer op groenten, fruit en snuisterijen.

Wij zijn gewend dat je op de markt goedkoop uit bent. Dat is hier niet het geval. De prijzen voor groenten, fruit en vis liggen in de supermarkt aanzienlijk lager. Het meest is me dat opgevallen in St. Martin de Ré, waar alles ongeveer dubbel zoveel kost als in de plaatselijke Intermarché. Voor een deel valt dit waarschijnlijk te verklaren uit het feit dat de halles zich in het historische centrum bevinden en de aanwezige toeristen verblind worden door de ambiance. Maar dat olijven tweeënhalve keer zoveel kosten als in Haarlem gaat mij te ver. Ik krijg ook niet de indruk dat de hoge prijzen te verklaren zijn uit het feit dat alles onbespoten is of biologisch verbouwd wordt. De daarin gespecialiseerde aanbieders zijn namelijk nóg duurder.

Misschien is in Frankrijk op de markt uw daalder een gulden waard, maar zelfs dat betwijfel ik.

Privacy (15/9)

De verschillende havens in de verschillende landen stellen verschillende eisen. In Spanje willen ze steevast de paspoorten zien, ze vragen naar de polis van de verzekering en doen moeilijk over de vervaldatum ervan. Op hun polis staat de einddatum, bij ons de ingangsdatum, leg ze dat maar eens uit! Daarnaast moeten ze het registratienummer van de boot weten. Dat bestaat in Nederland helemaal niet, maar om dat niet te hoeven uitleggen had ik op de bootpapieren al het bouwnummer van de scheepswerf ingevoerd. Dat weten zij niet, maar ze accepteren het wel. Omdat Nederlandse boten geen registratie nodig hebben kom je vaak jachten tegen met een Nederlandse vlag en als thuishaven Amsterdam. Dat zijn dan Spanjaarden die de torenhoge Spaanse botenbelasting ontduiken. Nederlands spreken ze in elk geval niet.

Portugezen stellen dezelfde eisen maar zijn iets minder principieel dan hun burens. Ze maken bijvoorbeeld niet altijd een fotokopie van je paspoort en voor hen is regelmatig één paspoort voldoende.

Britten vragen helemaal nergens naar, als je maar betaalt is het goed. Vreemd voor een land waar men bang is voor immigranten. Maar waarschijnlijk komen die niet per zeilboot.

Fransen zijn erg makkelijk. Ik heb nog nooit een paspoort, eigendoms- verzekerings- of vaarbewijs getoond. Zelfs onze thuishaven, la Roche-Bernard heeft nauwelijks gegevens van Chirripo. Ook mijn mobiele telefoonnummer hebben ze nog steeds niet genoteerd. Op ons passeport escale, dat la R-B heeft uitgegeven staat alleen de lengte en de breedte van de boot. Deze gegevens worden door alle andere havens keurig overgenomen en dat is het.

Als je eenmaal in een haven bent geweest onthoudt de computer in Frankrijk normaliter je gegevens. In l'Herbaudière heet ik al twee jaar met mijn voornaam Kers. Ik laat het maar zo. In Spanje en Portugal herkennen ze je vaak niet, maar ik denk ik dat dat komt omdat ze minder gedigitaliseerd zijn.

Nederland is wat dit alles betreft een rommeltje. Niemand registreert iets of vraagt ergens naar. Soms slaan ze je naam op, soms niet. Dat gebeurt volkomen willekeurig. Behalve in Volendam. Toen ik daar suggereerde dat mijn naam in hun computer zou kunnen staan werd mij verteld dat ze alles meteen wissen zodra iemand betaald heeft. Veel botenbezitters willen niet dat de haven hun

naam bewaart. Toen ik vroeg wat daarvan de reden zou kunnen zijn werd ik aangekeken of ik van een andere planeet kwam: voor controle door de belasting natuurlijk!
Ik had het kunnen weten. Het was Volendam.

Laag water, oesterbedden en een frontje (la Trinité)

Bijna op de Vilaine (20/9)

In la Trinité-sur-mer ligt de Sodebo. Toen we de baai invoeren hadden we hem al in de verte zien varen. Het ene moment was hij er, even later was hij weg. Het is dan ook een trimaran waarmee snelheidsrecords worden gevestigd. Hij heeft drie geweldig grote drijvers, een mast van 37 meter, is 31 lang en 21,20 breed. De schipper is er al een keer non-stop mee rond de wereld gevaren in de recordtijd van 49 dagen, 3 uur en een stuk of wat minuten. Niet zo gek dus dat hij ons met een noodgang voorbij voer.

We hangen rond in de Baie de Quiberon. Het is een grote inham, in het zuidwesten begrensd door Belle Île en de eilanden Houat en Hoëdic. Daartussen bevinden zich rotsige passages met felle stromen, zeker nu het springtij is. Ten noorden ervan ligt de Golfe de Morbihan, de binnenzee waar je via een smalle doorgang naar binnen gesleept kunt worden of waar je door de stroming met geen mogelijkheid in kunt varen. Toen we er voor langs voeren hadden we zelfs een uur voor laagwater nog een stroom van vier knopen. Maar even chronologisch.

Piriac is een van mijn favoriete haventjes (ik heb er een stuk of tien). Je kunt er alleen bij hoog water in. Als het water zakt gaat er een klep omhoog die voorkomt dat de haven droogvalt. Je ligt er dan opgesloten tot een paar uur voor de volgende vloed. Intussen kun je dwalen door de oude straatjes en prachtig wandelen langs de dan droogvallende kust. Op de rotsen heb ik, geïnspireerd door de vele Fransen die er aan het zoeken waren, ook maar eens een oester zelf losgewrikt. Hij smaakte prima.

Andere leuke plekken in de baai zijn le Crouesty aan de ingang van de Golfe, en la Trinité, het race- / zeilcentrum van dit deel van Bretagne. Deze beide plaatsjes zijn niet erg interessant maar

bieden wel een omgeving waar je uitgebreid kunt wandelen. Overal vind je oude zoutpannen, sommige, zoals die in de buurt van Guérande, nog steeds in gebruik, andere verwilderd tot natuurgebied. Langs de kust tref je mossel- en oesterfarms aan. De oesters uit de streek zijn dan ook beroemd. Iets dieper landinwaarts ligt Carnac, bekend van zijn eindeloze rijen menhirs.

Kortom het is een streek die zeer de moeite waard is om te bezoeken. Tel daar bij de eilanden op die je kunt bevaren en je hebt de verklaring voor het grote aantal mensen, vooral Britten, die hier hun boot permanent hebben liggen.

Wij hebben dit jaar niet meer de tijd alles te bekijken. Zelfs le Palais op Belle Île, een van mijn tien plaatsjes, hebben we dit jaar laten zitten. We gaan vrijdag de sluis bij Arzal door, de Vilaine op, om de boot naar la Roche-Bernard te brengen, onze winterstalling.

Voor het volgende seizoen blijft er voldoende te ontdekken, te zeilen en te doen.

Race tegen de klok (22/9)

De Vilaine heeft, zoals vaker bij rivieren en soms ook bij havens, een drempel. Waar de rivier in zee uitmondt ligt een ondiepte van een halve meter. Nu is dat allemaal veel dramatischer dan het lijkt, die halve meter geldt alleen bij het allerlaagste laag water. Dat heet officieel LAT oftewel lowest astronomical tide. Omdat het op de kaart staat aangegeven duidt men het ook wel aan met "kaartvlak". Op onze plotter, de zee TomTom, kun je prachtige grafieken oproepen met de hoogten van het water boven kaartvlak. Als het springtij is, is het verschil tussen hoog- en laag water veel groter dan bij doodtij. Ook de sterkte van het springtij kan verschillen. Dat heeft allemaal te maken met de maanstand en de stand van de zon ten opzichte van de maan. Rond deze tijd staan de zon en de maan in elkaars verlengde en is er kort na nieuwe maan een extreem groot springtij. Fransen geven dat heel handig aan met de "coefficient de marée". Bij springtij is die rond de 95, bij doodtij ongeveer 45. Vraag me niet hoe ze hem berekenen, de formule is erg ingewikkeld. Vandaag was de coëfficiënt 99. Dus was het goed uitkijken bij het invaren. Die halve meter werd nog niet gehaald, maar meer dan een meter water stond er niet bij eb en dat is voor onze boot te weinig. We moesten dus een tijdje na laag water de rivier op naar de sluis toe. We waren wat vroeg maar met wat gereken kwamen we tot de slotsom dat het makkelijk moest kunnen. Dat klopte. We kwamen even voor halftij de rivier op gevaren, precies met de grootste inkomende stroom. Ineens realiseerden we ons dat we misschien de sluis van vier uur konden halen. We hadden eigenlijk op die van twee uur later gerekend. Met de motor vol er op raceten we de laatste mijlen naar de sluis toe, meegesleept door de vloedstroom van drie knopen. Om drie minuten over vier voeren we er binnen, de deur werd meteen achter ons gesloten. Zo mooi hebben we nog nooit een schutting gehaald.

Nu liggen we in een uitgestorven Arzal op de Vilaine. Ook in de sluis was het rustig. We hadden verwacht dat hij vol zou liggen, ook al omdat hij de afgelopen drie dagen gestremd is geweest, maar niets van dat alles. We waren met vijf andere boten. Waarschijnlijk is het seizoen toch iets eerder afgelopen dan we gedacht hadden.

We zijn benieuwd hoe druk het in la Roche-Bernard is.

Petite Cité de Caractère (24/9)

Ik had nooit gedacht dat ik een Viking nog eens dankbaar zou zijn. Bern-Hart de Noorman heeft in het jaar 919 voet aan wal gezet bij de grote rots naast een zijriviertje van de Vilaine en er zijn fort gebouwd. In de eeuwen daarna is dit uitgegroeid tot een karakteristiek stadje en is de naam verbasterd tot la Roche-Bernard. En nu is het onze thuishaven.

In de tien dagen voordat Chirripo de kant op gaat moeten we nog van alles regelen en doen. Het is ons prima bevallen om dit voorjaar aan te komen op een schone boot waar alles nagekeken is. Dat houden we er dus voor volgend seizoen in. Verder willen we vast een van de mobile-homes bespreken. Dat is een lekker gevoel: eind april hierheen, even wat spullen van de boot halen en dan op ons gemak de antifouling er op, nog een keer de romp in de was zetten en 's-avonds terug

naar een huisje. In de wintermaanden heeft Alexis, de man van de winterstalling, dan de tijd gehad om een aantal dingen te repareren en te bestellen. De zeilhoes heeft een nieuwe rits nodig en we vertrouwen een van de afsluiters van de wc niet. Die moet dus vervangen worden. En zo zijn er nog wat kleine dingetjes.

Het is rustig rond de haven en in het stadje, maar niet uitgestorven. De komende week is het een kwestie van een beetje schoonmaken, een beetje wandelen, wat aan de boot klussen, koffie (of bier) drinken op het pleintje en in het algemeen genieten van de ambiance.

Het leven kan slechter.

Ochtendmist op de Vilaine

Belbus (28/9)

Het openbaar vervoer in Bretagne is niet geweldig. Schoolkinderen kunnen 's-morgens met de bus naar school en aan het eind van de dag weer naar huis, maar dat is het dan wel. Gewone mensen mogen ook met deze bus mee, maar in de schoolvakanties moeten ze maar gaan lopen.

Aan het begin van de middag rijdt er wel een belbus van la Roche-Bernard naar Muzillac, waar je kunt overstappen op een gewone lijndienst die, wonder boven wonder, mensen vervoert naar Vannes. Wij hebben voor maandagavond een hotel gereserveerd in Vannes om dinsdagmorgen de TGV te kunnen nemen naar Parijs en vandaar met de Thalys naar Amsterdam te reizen. Vorig jaar is de reis de andere kant uit goed bevallen. Voor een totaalbedrag van vier euro zijn we toen met een minibusje netjes afgezet voor de supermarkt. We waren toch de enige. Het reserveren van de belbus leverde toen nog even een probleempje op omdat gratis 0800-nummers niet internationaal te bellen zijn, maar het lukte. Dit jaar zou dat beter gaan, dacht ik.

Vanmorgen belde ik het reserveringsnummer. Ik kreeg keurig verbinding, toetste een één in voor het keuzemenu en kreeg een meneer aan de lijn. Hij kon zonder probleem de bus voor me bespreken. Hij vroeg naar mijn achternaam. Nu is Broersen voor Fransen wat moeilijk dus ik antwoordde: "Bernard, Richard, Oscar, Eduard, Richard, Simon, Eduard, Nicolas". Een geïrriteerde stem aan de andere kant van de lijn vertelde me dat hij mijn nom de famille wilde hebben. Ik zei

dat ik die net gegeven had: Bernard, Richard, etc. Hij wilde niet mijn voornaam maar mijn achternaam riep hij boos en hing op.

Om een uur of drie heb ik het opnieuw geprobeerd in de hoop een toeschietelijker persoon aan te treffen. Weer dezelfde man. Weer vraagt hij naar mijn naam, dus ik begin weer: Bernard.... Hij vraagt of er niemand in de buurt is die Frans spreekt. Nou vind ik mijn Frans niet slecht, een gesprek laten voeren door een ander gaat me veel te ver, nee dus, hij moet het doen met mijn talenknobbel. Ineens krijg ik een helder ogenblik en vertel hem dat mijn nom de famille très difficile is voor Fransen en zeg: "Broersen, Bee, Err, Ooo,..." Het kwartje viel. Mijn voornaam werd dus meteen maar Kaa, Uh, Uh, Es, uitgesproken "Kies". Ik heb mijn telefoonnummer cijfer voor cijfer gegeven, dix-sept en quinze hadden misschien voor problemen gezorgd.

Omdat ik me afvroeg of ik nu gek was of hij, heb ik in het cafeetje bij de haven aan de eigenaar gevraagd wat hij ervan vond als ik mijn naam moest geven en zei: Bernard, etc. Hij begon ook over voornamen. Men blijkt in Frankrijk niet gewend te zijn op deze manier zijn naam door te geven.

Conclusie: de bus is besproken en ik heb er weer iets bij geleerd.

Hoogwerker (30/9)

Voor het eerst sinds we de boot hebben zijn alle lijnen in een sopje gegaan. Een zeilboot heeft ontzettend veel touwen die over, langs en onder het dek lopen en waarvan er een aantal via de mast naar boven gaan. Je kunt er onder meer het zeil mee hijsen, de spinnakerboom mee omhoog houden om de genua uit te kunnen bomen, de genua zelf hijsen, de gennaker, het extra zeil, hijsen en de giek omhoog houden. In de kuip, waar ze allemaal bij elkaar komen hebben we labeltjes zitten. Daar staat op waar ze voor dienen.

Door het varen op zee en de zoute lucht wordt touw stug en minder makkelijk te hanteren. Dus is een wasbeurt aan te bevelen. Om de lijnen weer terug te kunnen krijgen in de mast en onder het dek door heb ik ze allemaal voorzien van een takeling aan het eind en een lus. Aan die lus kun je dan een dunner touwtje knopen om de dikke lijnen weer gewassen en wel terug te kunnen plaatsen. Dat ging prima tot de op één na laatste: de kraanlijn. Die loopt vanaf de kuip bij het stuurwiel onderdeks via de mast naar boven en houdt de giek omhoog. Halverwege schoot het aangeknoopte lijntje los, de kraanlijn kwam met een noodgang de mast uit zetten en viel op het dek. We hadden een probleem, want: hoe krijg je dat kring weer terug door de mast heen?

Ik ben in het bootmansstoeltje gaan zitten dat speciaal voor mastwerk is aangeschaft en Hanneke heeft me naar boven gelierd. Daar hing ik, veertien meter boven het dek, in een mast die bij iedere beweging van het schip heen en weer zwiepte, met een dun touwtje, voorzien van drie loodjes van de werphengel in mijn hand. Dat verzwaarde lijntje wilde ik over de katrol boven door de holle mast heen laten zakken en dan beneden weer oppakken met een speciaal daarvoor kromgebogen metalen kleerhanger. De eerste keer lukte dat niet. Toen ik de tweede keer de mast in ging hadden we bij de vijfde poging succes. Met veel gepruts kregen we het dunne lijntje uit de gleuf waar de kraanlijn normaliter door naar buiten komt. Opgelucht stond ik weer op het dek. Veel hoogtevrees heb ik niet maar hangen bovenin een zwiepende mast is niet mijn favoriete bezigheid.

Met een nieuw lusje aan de kraanlijn was de rest van de klus in no time geklaard.

Het er uit halen van de grootschoot en het wassen daarvan hebben we maar uitgesteld tot het voorjaar.

All good things

De oude Jackson Browne, een leeftijdsgenoot, heeft als laatste nummer van het album I'm Alive uit 1993 het nummer "All Good Things (must come to an end)" opgenomen. Ik begon dit vandaag spontaan te zingen, waarschijnlijk mede omdat in de tekst de regel voor komt: "Like a river flows, rolling 'till it ends in the sea, our pleasure grows". De titel is erg toepasselijk voor onze reis: het zit er op.

Alexis, de botenman, heeft Chirripo op de kar achter de trekker de heuvel op gereden. Ze hebben hem voor ons afgespoten en op de bok gezet. Daar mag hij uitrusten tot eind april. In de tussentijd doet Alexis een aantal dingen die nodig zijn. Er moeten afsluiters vervangen worden en ik hoop dat eindelijk het metertje van de dieseltank het weer gaat doen.

De belbus was een paar minuten te laat, waardoor het visioen van moeilijke toestanden om in Vannes te komen gelukkig niet bewaarheid werd. Toen ik in mijn telefoon ging kijken bleek dat t-Mobile voor het bellen naar een gratis Frans nummer dik drie euro per minuut in rekening brengt. Dat lijkt me toch een reden om contact met Nelie Kroes op te nemen. Ik ga er in elk geval enkele vragen over stellen.

Vannes blijft een heel mooi stadje. Omdat we er al vroeg aankwamen hebben we alle tijd gehad om rond te lopen. Over het hotel hadden we ook niet te klagen. De TGV en de Thalys brengen ons nu in iets meer dan zeven uur naar Amsterdam met een overstap in Parijs. In de Métro valt me iedere keer weer op dat de omroeper twijfelt over de stations. Hij roept eerst "les Halles?" en tien seconden later gelooft hij het: "les Halles!". Het blijft een hele tippel op Gare de Montparnasse door de tunnels en over de loopband. Maar de overstaptijd is ruim. We hadden zelfs nog even de mogelijkheid om Ollie een plas te laten doen op Gare du Nord, nou ja, buiten dan. Strakjes zijn we in Amsterdam waar we zullen worden opgewacht door zoon Igor.

Het zit er op.